

POUZE PREZENČNĚ



B S A H

Titulní strana – Vanda Gaydečková.

Komix by Mikiš.

Historie blízká i vzdálená.

Ságy starého severu II. / Eduard Hulicius 19

Stalo se.

Zuzana Fořtíková 3

KZB 3

Mary 3/4

Glosy.

Milá tradice / Eduard Hulicius 4

Lyžák / Šárka Hellerová (SHERRY) 4/5

15:00 shaolin kung-fu / Silvestr Špaček 5

Popásátka / (anonymní primán) 5

Polemiky.

Středoškolská matematika.

Proč Ondřeje Hojdu učím matematiku

Boris Kubíček 6/7

Zaslepenému blouznivci: pracky pryč

od matematiky! / Jakub Siedl 7

Proč se vlastně na střední škole učít

matematice? / Eduard Hulicius starší 8

Proč se vlastně učíme matematice!

Jonathan Verner 9

P. S. / E. H. 9

Poesie.

Recenze.

Skrytá genialita v našich řadách

Mikuláš Bryan 11/12

Aluzivní poesie.

Hloupý Honza Marině / Martin Pehal 11

Umělecká tvorba.

Bázně / Silvestr Špaček 13

English page.

Dedicated page / John McKeown 10

Tamtéž dva české překlady:

Jan Kalivoda, -anonym-

Filmová kultura.

Lars von Trier – nový proud ve filmovém umění

Martina Hrabová 14/15

Prozaická tvorba.

Transgresivní povídky

Ondřej Hojda a Klára Honzáková 15

Lincoln 99 / Jaroslav Mojžíš 16

Reportáž.

Gymnázium Nad Alejí / redakce 16/18

Životní styly.

Pracovní řád PORGu / Jakub Jedlička 22

Homeless zwei / Michal Doležal 18

Úvodník

Jaroslav Mojžíš

Zrádné dítě temných dní
hrůzná můro půlnoční
bojí se tě nevinní
žádný zlý tě neviní.

Všechno špatné světa jsem
po právu jsem zatracen
choutek zvrhlých nezbačen
do světa jsem pohozen.

Všichni dnové nevlídní
náladu mou nezmění
sám sobě jsem prozrazen.

Kde hledat vykoupení
jsem světa zatracení
budu sázet PORGazeen.

P O R G a z e e n

Časopis Prvního obnoveného reálného gymnázia.

Vychází od roku 1994.

Šéfredaktor: Ondřej Zátka

Redakce:

Eduard Hulicius, Jakub Jedlička, Kuba Krč, Jaroslav Mojžíš

Jazyková úprava a korektury:

Ondřej Zátka, Kuba Krč

Grafická úprava a sazba z písem Franklin a Garamond:

Jaroslav Mojžíš

Ilustrace:

Vanda Gaydečková, Mariana Stoilovová

Fotografie: Křištof Hanzlík

Komiks: Mikiš

Technická asistence:

Marek Nepožitek a studio Cinemax

Tisk:

UIV, nakladatelství Tauris

Adresa redakce:

PORG, Lindnerova 3, 180 00 Praha 8.

Internetový magazín:

<http://porgazeen.freesevers.com>

E-mail redakce:

porgazeen@seznam.cz

Cena: 10 Kč

Náklad: 200 kusů

Nevyžádané příspěvky jsou vítány!

PORGazeen číslo 23 vychází
za opětovné podpory nadace
OPEN SOCIETY FUND,
od níž redakce dostala grant
na výrobu časopisu.

Děkujeme.

STALO SE!

...v měsíci březnu a dubnu a převážně ve škole

1. týden: U mě probíhá ve znamení boje se zákeřným virem. Už ani „Jde se učit!“ neřkám. Sborovnou vládne jarní únava. Boris mi podal atlas ČR, abych si našla Madagaskar a Magda na něj řve, že není hysterka. Plecháčkovi Eduard ukradl propisku. Prý mu ji krade vždycky, když ji tam zapomene.



Mikulášovi B. jsem dnes o hodině řekla „Miky“. Znělo to divně, a nejen mým uším. Vojta H. na otázku „Kam byste zařadil trilobity?“ odpověděl: „Mezi zkameněliny.“ Každý má svou pravdu. Narodily se nám čtyři jehňata – dva kluci a dvě holky.

2. týden: Vyhlášen Vaškem jako týden klidu. Tzn. nemáme na sebe rvát, spory řešit v klidu a s úsměvem. V pondělí se objevila na nástěnce ve sborovně cedule – zbývá 8 dní do Velikonoc a s každým dnem tam bylo o číslo méně. Ještě pondělí 13:28. Vcházím do sborovny (právě jsem doposala hodnocení) a slyším: „Za dvě minuty se odevzdává hodnocení.“ Hádejte, kdo to říkal, a hádejte, kdo ho ještě ve 13:30 neměl. S tercií jsem pozorovala ryby naložené ve formalinu. Nejvíce se líbily Magdě Podané. Plecháček si vodí studenty do sborovny a ti tam mají „nevhodné“ poznámky. Umřelo nám jedno jehňátko (kluk), takže už máme jenom tři.



3. týden: Brzy budou Velikonoc. V sextě je má polovina třídy už od pondělí – škoda, že nejsem v té polovině sexty. Venku je moc pěkně a na studenty leze jaro – huť se s nimi manipuluje. Ve středu měl profesorský sbor poradu v Ráji. Někteří se prý vydrželi radit až do nočních hodin. Velikonoc doma ve znamení jarního úklidu a poslední lyžovačky. Namazali jsme tak, že jsem se musela z kopce odpichovat. Umřelo nám druhé jehně (holčička).

Doufám, že to takovým tempem nebude pokračovat dál.

4. týden: Hrozně mě štvaly počítače. Vůbec nedělaly, co jsem chtěla, a dokonce mě jeden nechtěl pustit na síť. Petr Rufer mi rozbil mikroskop a na nic víc si dnes (den po uzávěrce) nevzpomínám. Jo, ve škole je hrozný bordel, ale nová paní uklízečka přijde už 19. 4. 1999, tak se těšte. Další jehně nám neumřelo, jen Barča (ovce) dostala zánět do vemene. Podle nejnovějších zpráv je už v pořádku...

Zuzana Fořtíková

Plecháček vymyslel v matematice novou metodu výuky: „Kdo do pěti minut nevymyslí obecnou rovnici přímky v prostoru, toho hodím ze skály.“ (Bohužel žádná taková rovnice neexistuje.)

Madla měla narozeniny, bylo to dobrý.

Máme na zahradě dobrou pařez a spoustu dříví.

Konal se maturitní ples, Brůna tam nadzvedl sud a Valáška s Klausem nezajímala Krčův projev, potom už to byly jen „nějaký nudný kecy“ + hudba.

☞Někdo nám ukradl kazeťák.☞

Kvůli roztrhanému potahu na křesle u nás ve třídě sem jakási matka nepřihlásila svoje dítě, protože „to sou tady asi nějaký anarchist.“ Tak to vidíte – kdyby škola zaplatila záplatu, mohla vydělat aspoň 200 Kč za přihlášku. A to máme ředitele ekonoma.



Jen jeden profesor hodnotil slovně. (Bída?)

Přístup k Internetu nestojí za nic; když už se k němu dostanete, do pěti minut vás někdo (Klaus) vyhodí.

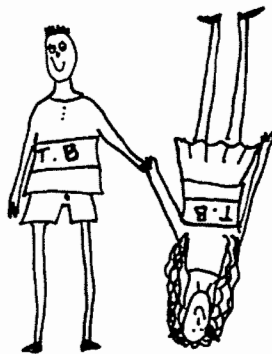
Máme ve třídě (sextě) mravence a bordel, proto taky už půl roku nemáme konvici. Koupila jí naše třída za svoje peníze, takže doufám, že si v ní nikdo z profesorů nikdy nic neuvažil.

Joe z USA poškodil díru, která vede ze sexty do septimy. Škoda byla vyčíslena na 3.000 Kč.

Z Nizozemí přišla Moira.

KZB

Uřízli nám strom na dvoře. ♦ Akademici bombardovali školu ovocem a poškodili jenom okno v počítačovně. ♦ Nejmenovaná osoba (osoby) vysklila(y) dveře ze suterénu na dvůr. ♦ A. H. chodí s L. H. ♦ Všichni oktáváni se hrozně šprtí. ♦ Odchází nám knihovník! ♦ Všichni oktáváni prošli gramatickým testem a jsou připuštěni k maturitě. ♦ Hudebna připravuje céděčko s koledami (docela brzo, že jo). ♦



T. B. chodí furt s T. B. ♦ P. prof.

Příbík se vrátil z Ameriky jako miss (sl. prof. Fořtíková: „P. prof. Příbík(,) miss Ameriky(,) přivezl šišku.“) ♦ Jestli to nevíte, tak byl maturiták (super maturiták) a Velikonoce. ♦ Pí prof. Havlová (správnější by bylo pí prof. Lindnerová, popř. – pro ty, kteří si ještě nezvykli – sl. prof. Havlová – pozn. red.) půjde na mateřskou, a tak možná s kvartou nedotáhne do konce připravované divadlo. ♦ Ztratil se papír s volitelnými předměty. ♦ Čajovna začala s palačinkami a zřejmě i skončila, protože tam nikdy žádné palačinky nejsou. ♦ Byl jeden den ředitelského volna. ♦ V kvintě je nová studentka M. ♦ O ředitelském volnu se konaly přijímačky a nervózní rodiče dělali snad ještě větší hluk než ping-pong (smeč). ♦ M. D. nemá dredy. ♦ Psala se Sonda maturant. ♦ H. K. má nohu v sádře. ♦ 12 z 16 raději po-

vidku než co jiného. ♦ Stalo se snad něco Vám? Sdělte svůj zážitek pisateli rubriky Stalo se. Jednak se o to podělíte s ostatními a jednak se Vám uleví.

Mary

(Co se stalo, to se stalo, co se má stát, necht' se stane!)



Milá tradice

Každý pátek odpoledne se ve školní tělocvičně s takřka již železnou pravidelností odehrává mezitřídní sportovní klání v disciplínách mrštnosti, obratnosti, síly a odolnosti. Studenti oktávy, septimy, primy, sekundy, tercie a občas i jiných tříd se ve svém volném čase bez ohledu na pohlaví a věk zapojují do zápolení. Jako by neexistovaly jindy stěžejní hranice přestávek a výuky, jako by čas netlačil na jindy zaneprázdněné studenty, věnují se tito v doslova přeplněné místnosti tužení těla i ducha s nevidanou vervou. I bez pedagogického dozoru se dokáží chovanci našeho ústavu postarat o sebe navzájem – a to tak, že spokojeni jsou všichni. Ačkoli v regulérních hodinách tělocviku studenti leckdy simulují tzv. „měkká

bříška“ (viz PORGazeen č. 4), v pátek odpoledne všechny svazující strasti pominou a národ studentský se srdnatě tuží ve sportu, v němž není rozdílu mezi primánem a oktávánem.

Je to milá tradice, jež by neměla z PORGa (Prvního obnoveného reálného gymnázia) zmizet. Možná že pouze procitla stará tradice několika volných hodin za měsíc, v nichž byla tělocvična i jiné školní prostory zaplněny o své se zajímajícími studenty. Je milé, že tato v podstatě již obnovená tradice vznikla z náhodné iniciativy studentů a nikoli na popud vyšších míst.

Na závěr mi dovoluťe vyzvat všechny muže i ženy, chlapce i dívky navštěvující (přiznejte si to, většinou stále radostně – není lepších alternativ) náš ústav, aby neváhali a beze studu navštívili v pá-

tek odpoledne, třeba bez jarmilek, červenomodrých trenýrek a bílých triček, školní tělocvičnu a připojili se k řeci sportujících kolegů.

E. Hulicius

Lyžák

Dnes (14. 3.) jsme (sekunda, tercie) přijeli z lyžařského výcviku na Horních Mísečkách. Byl to velice podařený týden. Jídlo bylo



Albín.

dobré (což jsem při myšlence na Štědrónín velice ocenila). I když si většina studentů stěžovala, že rozcvička byla sedm minut po budíc-

ku, já byla ráda, že se mi do plic dostala trocha čerstvého vzduchu hned z kraje dne. Dalším příjemným bodem byly sborové zpěvy ve třetí čtvrtě na osm. Po snídani (8:00) jsme vyrazili na svahy Medvědína. Na čtyřsedačkové lanovce mi jeden Němec hrozně funěl do ucha (asi byl unavený). Naštěstí jsme se víckrát nepotkali. Odpoledne, po dvouhodinové siestě, jsme se odebrali na výlet (i můj odvěký nepřítel – běžky –, se zde stal příjemnou zábavou a duševní relaxací). Podobně probíhaly téměř všechny dny s výjimkou jednoho (tuším čtvrtka), kdy jsme se ráno vydali na běžkách do Špindlu. Nakoupila jsem zlaté oplatky (jedny mi byly odcizeny, druhé vysomroval Albín s Jakubem, o ty třetí jsem se rozdělila s Bárrou a Janou). Odpoledne jsme měli na výběr: 1. relaxace

s Albinem; 2. snowboard; 3. běžky. Půjčila jsem si snowboard a padala jsem na sjezdovku, a padala, a padala... K dobru se mi musí připsat, že se mi podařilo vyjet na vleku. Týden jsme zakončili závody ve sjezdu, skoku a běhu. Při skoku se naskytly určité problémy. V mém případě to vypadalo asi takto: rozjždím se, odrážím se, letím!!! A padám!!! Tomáš J.

utrpěl nepříjemný úraz. profesorům pomoci a u-
Večer se na volnit jim
toto ruce



téma
odvívjala
nehezká debata. Nutno po-
dotknout, že Jakub se snažil (z toho důvodu, že oni po-
třebovali řešit nepříjemnos-

ti ohledně Tomášova propuštění z nemocnice) a dočkal se (velice mírně řečeno) zvýšeného hlasu pí prof. Elstnerové a nesouhlasu p. prof. Plecháčka. Ale ani tato záležitost mi nedokázala překazit názor, že jsme spolu strávili hezkých sedm dní.

*Šárka Hellerová
(SHERRY)*

15:00 SHAOLIN KUNG-FU

Těmito slovy mne ústy informační světelné tabule přivítala ve středu (3. 3. 99*) večer Sportovní hala. Koncert vnitřního míru se blížil každou vteřinou.

Byli jsme tam, nechodte tam. Bylo to hrozný. Začínal jsem něco tušit, už když jsem jel k Výstavišti narvanou tramvají a dolehla ke mně slova: „...to já spíš při té meditaci. Jak to máš ty, medituješ rád?“ To by snad tak hrozné nebylo – ať si medituje, jak chce, ať si o tom třeba i plácá v tramvajích, i když mě ta věta málem rozesmála –, ale na úseku Nádraží Holešovice-Vltavská (1 stanice!) jsem z různých stran slyšel slovo „meditace“ osmkrát.

Ale neš! Nenechal jsem se těmito pseudofilosofickými kecy odradit a šel Tam. Asi s půlhodinovým zpožděním

začal slíbený program, a to promítáním celkem asi sta fotografií Šrí Činmoje se slavnými osobnostmi. V úvodním proslovu bylo řečeno, že to budou lidé, kteří se významně zasloužili o světovou harmonii. Ale Zátopek...? Muhammad Ali...? Estébák a boxer za světový mír, houhou rachacha.

Pak zapěl sbor žen v sári a na pódiu vystoupil sám šríla. Úvodní troubení na lasturu (měl jsem dojem že plastikovou, mimochodem) mu nějak moc nevyšlo, ale nemůže přece umět všechno. Tak mu to párkrát upísklo, no, to jsem mu odpustil.

Ale to, že se pak celý koncert stal absolutně chaotickým přeskokováním od nástroje k nástroji se železnou pravidelností as 1 minuta a nesmyslná disharmonické kombinace tónů, které by se spolu jinde než u tohoto svatého muže dozajista nikdy nesetkaly, už jsem mu neodpustil.

Jak se praví v doprovodném (a krásně new-ageovsky rúúúžovém) letáku, „na každém koncertě se Sri Chinmoy nechává vést spontánní inspirací, podle níž volí nástroje i vlastní písně.“ Dámy a pánové, anarchie je sice pěkná věc, ale v hudbě to má svý mouchy.

Nebudu však mírovému koncertu upírat i jistá pozitiva. Každý (tedy i já) dostal od žen v sári docela hezkou kytičku**, pokochal jsem se pohledem na šrílovy krásné nástroje***, a navíc to bylo zadarmo.***

Silvestr Špaček

* Mystické datum, že? Jak uvidíte dál, samý trojky v datu jsou ještě sranda. Bude to všechno ještě mnohem, mnohem „mystičtější“.

** Proboha, ty jich museli posekat!!!

*** Kde na to ten zatracenej chlap poříd bere?!?!?

POPÁSÁTKO

Ze všech zvířat mám nejraději zvířátko, které jsme si s bratrem Adamem vymysleli, takže jej nenajdete v žádném atlase zvířat ani v zoo, natožpak v přírodě. Jmenuje se popásátko od toho, že se většinu dne popásá na trávě.

Z toho, že o něm hovořím jako o zvířátku, lze poznat, že je asi malé. Je to tak. Mladší popásátka se vejdou do dlaně.

Říkám mladší, protože rostou po celý život.

Trup popásátka vypadá jako pěst, jenže hladká, bez kloubů. Mimo trup nemá nic, kromě něčeho, jako je žirafí krk s hlavičkou. Hlavička přechází v krk skoro neznatelně, je skoro stejně tlustá. Krk je velice ohebný a dlouhý jako trup, takže popásátko může sáhnout pro jahodu na vršku jahodníku, zahnat anebo i sníst neodbytné mouchy a ko-

máry či vyšplhat po nižších schodech.

Živí se především trávou, spadlými jablky a drobným hmyzem. Zahrádkáři ho nemají moc rádi, protože jim jí úrodu a užitečné zízaly, ačkoli občas sní i škodlivý hmyz.

Když je ohroženo, buď se zavře, nebo původce nebezpečí hryzne svými zoubky. Když se chce popásátko zavřít, dá si hlavu s krkem tak,

že vypadá jako malá kulička, které si nikdo nevšimne.

Dožívá se asi patnácti až dvaceti let. Žije ve skupinách tak po dvaceti.

Je škoda, že je jenom fiktivní, aspoň já bych si je moc přál. Ale možná že ne. Že je na něm nejlepší, že je vymyšlené, že si jej může člověk pořad domýšlet a upravovat.

(anonymní primán)

Proč Ondřeje Hojdu učím matematiku

Velmi dlouho jsem váhal nad tím, jestli mám vstoupit do této polemiky prostřednictvím PORGazeenu, protože obzvláště u matematiky platí, že její význam a smysl se projeví obvykle až poté, co jí porozumíte. Nikoliv po přečtení nějakého článku v časopise (třebaže to je PORGazeen). Navíc článku, který je jenom o matematice. Už teď vím, že v následujícím textu si moc legrace neužijete. Navzdory tomu jsem se však přece jen rozhodl alespoň nějak Ondřejovi odpovědět. Takže s určitou skepsí usedám ke klávesnici a pouštím se do nejestého úkolu osvobodit Ondřeje H. od trýznivých pocitů marnosti nad kostrbatými úlohami z matematiky.

Pro tuto chvíli na matematiku nahlížejme ve dvou rovinách. V té první chápeme matematiku jako **vědní disciplínu**, která hraje nenahraditelnou roli v přírodních vědách. (Ačkoliv tato charakteristika matematiky je natolik pravdivá, že možná bylo až zbytečné vůbec ji vyslovovat, věnuji matematice v tomto pojetí později ještě jeden vysvětlující odstavec.) V té druhé potom považujeme matematiku za jakýsi prámět do **školního předmětu**. Ale než se pokusím vysvětlit, co tím přesně myslím, odbudu si ten slíbený odstavec:

Ondřej se hluboce mylí, pokud považuje matematiku za něco, co pouze vymyslel člověk, a proto jí z celkového a vše zahrnujícího pohledu na svět může klidně jako legrační fantazii vynechat. Omyl. Některé matematické myšlenky byly vysloveny různými lidmi nezávisle na sobě na dvou různých místech na Zemi, což svědčí o tom, že nejdřív byla ona matematická myšlenka, a teprve potom její objevitelé. Matematika už někde existuje nezávisle na člověku a není jen tak vymyšlenou abstraktní nahodilostí; člověk ji svou myslí nevyvrábí, pouze ji klopotně objevuje a svou myslí zvi-

ditelňuje. V popisu té hmatatelné Přírody se pak stává jazykem, bez něhož by se spousta skutečností stala nevyslovitelnými. Některé přírodní jevy (např. vzájemné gravitační působení dvou těles) se jinak než matematickým vztahem zatím nedají popsat, a navíc není neobvyklé, že z vlastností té *vymyšlené* matematiky bylo možné předpovědět některé důležité rysy takto popsaných „opravdových“ přírodních jevů. (A tak dále...). Asi by se dalo najít také mnoho rozmanitých nepřírodovědných oborů, v jejichž rámci matematika pomáhá formulovat některé zákonitosti, ale to už by byl tento odstavec příliš dlouhý. Matematika je zkrátka skutečně **velmi** důležitou disciplínou. Netřeba o tom pochybovat. Konec slíbeného odstavce.

Podobné argumenty však nemohou oslovit právě ty, kvůli kterým tento článek vznikl. Nejasně tuším, že pro ty, co třeba „hojdují“ historii, je slíbený odstavec nepřesvědčivý a nakonec i irelevantní. Vždyť dějepis je také důležitý, takže samotná důležitost matematiky ještě nevysvětluje, proč jí má být věnováno tolik pozornosti. (Hm...) Na tom skutečně něco je, pokud budeme matematiku a historii porovnávat pouze jako vědní obory zabývající se určitými tématy, avšak podíváme-li se na to, jakým způsobem se svými tématy (nebo objekty zájmu, chcete-li) obě vědy nakládají, najdeme určité spojitosti. Je to tím, že matematika rozvíjí to esenciální abstraktní myšlení, které dále i v běžném životě (tedy i v dějepise) používáme, aniž bychom si této spojitosti všimli. Tímto se více méně matematika promítá takřka do všech oborů lidské činnosti.

Jedním z těch koncentrovaných prámětů je **školní předmět matematika** (dále jen Ma).

Nepopírám, že některé znalosti z matematiky, jež se člověk dozví v Ma, jsou pro mnohé veskrze neúčinné. Kdy jste kdo naposledy potřebovali narýsovat trojúhelník? Nebo kdy jste kdo rozebíral lineární rovnici s parametrem?

Pomineme-li hodiny matematiky, tak asi nikdy. Neúčinnost matematiky už vůbec nezamluví příklady „ze života“ snazící se spojit matematiku s realitou, které můžeme najít v různých sbírkách (*Kolik kopáčů musí kopat, aby...; Osobní automobil, který vyjel půl hodiny po cyklistovi... atd.*). Tyto příklady působí někdy až komicky. Pravda, existují některé úlohy s velmi přesvědčivými matematickými zápletkami, jenže ve skutečnosti se normální člověk takovými úlohami nezabývá. Začne se jimi zabývat až tehdy, když to po něm vyžaduje škola. Snaha provázat matematiku se skutečností pak možná vyvolává v člověku mylný pocit, že vše, co se v matematice naučí, bude někdy potřebovat. To však samozřejmě není pravda.

Teď to asi vypadá trochu rozporuplně. V Ma se „něco“ učí, pak se to „něco“ zkouší a přitom se ví, že to „něco“ je *ke ničemu!*? Ano, tak to skutečně je. Tím důležitým *pro každého z vás* je vlastní cesta, kterou jste k těmto znalostem došli. Z té sice vyzkoušení být nemůžete, ale to, že jste ji prošli, potvrdíte právě tím, že ovládáte ony zbytečné cílové znalosti. Takže hlavním smyslem Ma tedy není naučit vás řešit třeba logaritmické rovnice (přestože z nich v konečné fázi budete zkoušeni), nýbrž naučit vás nejdříve porozumět určitým pojmům a vztahům a nutit vás je uplatnit při řešení problému nastoleného v podobě logaritmických rovnic. Chápu, že to je velmi těžko uchopitelný abstraktní úkol tohoto předmětu, ale právě tímhle je Ma veskrze užitečná i pro ty, kteří se matematice v dalších letech pokusí vyhnout.

Možná že někdo namítne, že stejné obohacující poznávací cesty může protáhnout i do jiných předmětů. Pak mu ale s jistou lítostí v hlase musím naprosto nezaujatě odpovědět, že tohle už je hluboký omyl. Ty obohacující cesty v matematice jsou speciálního charakteru, jenž vyplývá z jedné praktické vlastnosti matematiky, kterou se odlišuje od většiny ostatních věd.

V matematice totiž existuje správná odpověď na každý předložený příklad nezávisle na řešiteli.

Jestliže neznáte řešení daného příkladu, je to vaše soukromá věc. Správná odpověď na každou otázku existuje bez ohledu na to, co si myslíte. Vždy lze rozhodnout, jestli vaše úvahy byly správné nebo ne, a to v mnoha oborech není tak samozřejmé. Jakmile v matematice uděláte chybu v úvaze, vede to k viditelnému rozporu.

Možná že v životě objevíte něco nového nebo dojdete k nějakým závěrům, které ještě nikdo před vámi nečinil. V té chvíli pak jediným arbitrem přes správnost úvah budete jediné vy. Tak když už nic jiného, můžete matematiku chápat jako „trenažér“ správného uvažování, na kterém si správnost svých závěrů můžete vyzkoušet ihned, jakmile je učiníte.

Nechci, aby tento článek vyzněl tak, že matematika je nejdůležitější na světě. Není to samozřejmě pravda (*protože nejdůležitější je fyzika...*), přál bych si jen, aby si čtenář uvědomil, že Ma má opravdu smysl. A na samotný závěr ještě připomenu Ondřejův povzdech nad novinovou zprávou či některými životními situacemi, ve kterých o matematiku jaksi nezavadí. To jsou přesně ty závěry, Ondřeji, které byste nemohl udělat, pokud byste uvažoval matematicky správně. Je to totiž úplně obráceně. Pokud se oprostíte od lidské soběstřednosti, se kterou se člověk dívá na vše kolem sebe, a pokud necháte zmizet porosty cypřišů a bojující kmeny a vůbec všechno, co kdy bylo v novinových článcích, pokud tedy ve svých úvahách vystoupíte až do sfér, kde už konečně o člověka ani nezavadíte, s překvapením zjistíte, že možná to poslední, co Vám zbude, bude právě matematika.

Boris Kubíček

Zaslepenému blouznivci: Pracky pryč od matematiky! (+ mj. důkaz o neexistenci Boha)

V minulém čísle PORGazeenu se objevil článek, který mě dost nadzvedl. Jakási odmocnina z člověka, která se zbaběle zaštitila pseudonymem Ondřej Hodja (v seznamu studentů jsem nikoho takového neobjevil, nejpodobnější zde uvedené jméno – Ondřej Hojda – nepřipadá v úvahu, neboť neschopnost tohoto studenta napsat více než dvouřádkový text, byť tak zvrácený, je notoricky známá), zde ve svém pamfletu napadla předmět, který tvoří doslova základ všech ostatních věd, a dokonce zpochybnila smysluplnost jeho vyučování na našem ústavu. Argumentace byla dosti slabá a demagogická a spíše než na dané téma se soustředila na autorovo nabubřelé Já.

Koho zajímá účelově vybraný výstřížek z novin, který autor předkládá jako důkaz o zb. zbyt. (uť, ani mi to nejde napsat) zbytečnosti matematiky? Cožpak si autor neuvědomuje antisociálnost podobného přístupu? (Kdybychom dali na Hodjovy rady, většina matematiků by přece skončila na dlažbě. Ta hrůza!!!) A jak by sis asi, ty chytráku, bez matematiky udělal poličku, he? Navíc nás přece matematika učí logicky myslet.

Malá ukáзка (a teď, Hodjo, dávej pozor, abys to svým zakrslým mozečkem pochopil!): jestli Bůh existuje, tak je všemocný, ne? Takže může stvořit jakoukoliv poličku, ne? No a když je všemocný, tak může taky uzvednout jakoukoliv poličku, ne? (A teď mrkej na drát!) No a když je tedy všemocný, může tedy stvořit takovou poličku, aby ji nemohl zvednout? He? Chápeš? Takže tedy není všemocný, protože nemůže stvořit jakoukoliv poličku, anebo není všemocný, protože nemůže jakoukoliv poličku zvednout! Spor, ne? Takže Bůh neexistuje, ne? (Jen, Hodjo, pomysli – jestli toho po tobě nechci moc –, když jsem díky matematice dokázal neexistenci Boha v kvintě, co asi budu umět v oktávě? He? To koukáš, co?)

S přihlédnutím k řečenému se domnívám, že Hodja a jemu podobní by měli své onanisticko-antimatematické exhibice provádět ve vlhkém přítmí svých neútulných (nemají tam žádné poličky) nor a nevystupovat s nimi na veřejnost. V této souvislosti mne dvojnásob těší brzké zavedení povinných maturit z matematiky – pánové Hodjové díky ní skončí bez maturity jako popeláři.

Jakub Siedl

P. S.: Potřeboval bych peníze na novou kalkulačku – nemáte náhodou někdo zájem o doučování z matematiky? Nebo o pěknou poličku?

Polemiky se vztahují ke článku
z minulého čísla Porgazeenu, strana 15.
**Proč se vlastně učíme
matematice; O. H.**

Proč se vlastně na střední škole učít matematice ?

Milý Ondřeji,

mám rád provokativní články, které se zamýšlejí nad mnohdy tabuizovanou podstatou věcí. Proto již (teprve) podruhé reaguji na článek v tisku. Poprvé to byla reakce na článek o fyzice a magii od Kryštofa Kozáka v 9. čísle PORGazeenu. Nemyslím si, že by vaše články byly hloupé nebo zbytečné, i když s jejich obsahem naprosto nesouhlasím.

Nejsem matematik ani pedagog, nečiním si tedy nárok na úplnost a přesnost svých definic a tvrzení. Můj pohled je názorem člověka „z druhého břehu“ – středoškolská matematika mi nečinila obtíže, ty přišly až na vysoké škole, když jsem zjistil, že matematika není tak snadná a že je třeba některé důkazy a souvislosti nastudovat, že to už není, alespoň pro mne, tak samozřejmé, jako bylo na střední škole, kde šlo skoro vše vymyslet.

K Vašemu článku mám pár poznámek:

Matematika bude asi nejspíš něco jako jazyk – lidmi uměle vytvořený a používaný v těch oblastech, kde je třeba činnosti, děje a jevy nejen kvantifikovat (výpočty), ale i analyticky popsat (vzorce). Ta elementární matematika bude pro život asi něco jako mateřský jazyk, ta středoškolská možná jako základní angličtina a vysokoškolská snad jako ostatní světové jazyky. Komplexnější úvahy o matematice si kladou otázku, zda matematika je lidmi objevená – tedy objektivní a na nich nezávislá –, nebo jimi vytvořená – tedy závislá na našem typu života. To je ale již o něčem jiném.

S těmi buňkami na matematiku máte pravdu, týká se to ale možná ještě více hudby, malování, tělocviku i jazyků či sociálního chování. A je dobře se tomu věnovat také.

Obávám se ale, že jste nedomyslel své příklady, ve kterých se podle Vás matematika nevyskytuje. Většina novinářů píše na počítačích (nebo se pomocí nich noviny tisknou), jejich souvislost s matematikou asi uznáte; stejně tak s ní souvisí princip i činnost elektronických médií, kde mohla být Vaše zpráva také uveřejněna. Tu zem ze svého příkladu znáte asi také podle mapy – kartografie a matematika dnes skoro jedno jest. Zničení porostů cypřišů nezpůsobila chemie sama o sobě, (možná ano, pokud dotyčná chemikálie nefungovala tak, jak by měla – její vlastnosti byly chemiky nesprávně „vypočteny“), ale spíše špatný ekologický model jejich ochrany (matematika). Matematika, například statistika či numerické zpracování dat, začíná mít svou roli i v dějepisu. Mezi základní filosofické otázky patří také: jak vznikl vesmír, jak se vyvíjí a jak zanikne. Zde nám je matematika prů-

vodcem možná rozhodujícím, pokud nám nestačí si o tom jen tak povídat. Co se týká Nobelových cen, některé prameny uvádějí, že A. Nobel nezanevřel na matematiku, ale na matematiku, neboť mu s jedním utekla žena.

S kupeckými počty máte pravdu – to ale vlastně není ještě matematika. Pravdu ale nemáte, pokud mluvíte o přesunutí a o stopách matematiky v jiných předmětech. Jednak by bylo nesmyslné přesouvat ji do mnoha různých předmětů a učit se totéž několikrát, ale hlavně – nejedná se o stopy, ale buďto o jediný způsob, jak přesně popsat podstatu (přírodověda a technika), nebo o významný nástroj (vědy společenské).

Často uváděný význam matematiky pro rozvoj logického myšlení by i podle mého názoru šlo nahradit jiným způsobem výuky a také s Vámi souhlasím, že logiku je dobré občas odložit; je však potřeba poznat, co odkládáme, protože pak se můžeme lépe rozhodnout, proč a kdy odložit.

O vlivu tradice ve výuce matematiky si netroufám psát, možná máte pravdu.

Rozhodně máte pravdu, že (mechanické) učení se složitých vzorců a postupů je špatné, mnohem lepší je umět si je odvodit. Pokud na to nejsou buňky, pak je ale přece jen lepší i pro humanitně zaměřeného absolventa střední školy naučit se např. co to je parabola, Gaussova křivka či znát základní vzorečky ze statistiky, než to vůbec nevědět.

Mám ale také dvě zásadní námítky proti přesunu matematiky mezi nepovinné předměty:

1) Většina studentů kvalitní střední školy by měla pokračovat ve studiu na vysoké škole. Školy přírodovědecké, technické a ekonomické matematiku potřebují zásadně, humanitním směrům velmi pomáhá a bez ní by pravděpodobně v budoucnu zakrněly, a tak zbývají snad pouze školy umělecké a teologické, na které jde však jen malé procento maturantů. Na vysoké by bylo neúnosné a hlavně zbytečné přednášet matematiku od základů. Vždyť i na střední škole je lepší děje a jevy popsat, a ne pouze „okecat“. Středoškolský věk je nejhodnější pro výuku matematiky a jazyků.

2) Základní (středoškolské) znalosti matematiky jsou také znakem určité gramotnosti, kterou je střední škola povinna svým absolventům poskytnout, aby je podstatně neomezila při volbě dalšího studia. Pokud matematiku nepovinnou, tak spíš pokročilejší, aby ti nadaní využili svou duševní kapacitu, jako je tomu například u ostatních jazyků, které mohou někteří dokonale zvládnout již na střední škole.

I negramotný může prožít šťastný a spokojený život bez znalosti písma (jazyků) nebo čísel (matematiky), asi se ale shodneme, že v posledních několika stoletích už by to nebylo ono.

Eduard Hulicius st.

Proč se vlastně učíme matematice!

Když jsem si pročítal minulé číslo PORGazeenu, zaujal mne článek Ondřeje Hojdy. Už titulek se mi zdál podezřelý, protože se snažil tvářit, jako by článek na otázku v něm kladenou chtěl opravdu odpovědět. Odpověď na takovou otázku je však nutně rozsáhlejší, nebo zůstává na úrovni zjednodušení. Abych na otázku odpověděl, musel bych mít rozsáhlejší znalosti, pokusím se tedy pouze polemizovat s již zmíněným článkem.

První odstavec článku možná vypadá přesvědčivě, pouze však na první pohled. Autor si zde plete pojmy exaktní a přírodní vědy. V článku mezi ně klade rovnítko, ale to je nesmysl. Exaktní (z angl. *exact* = přesný) říká něco o způsobu, jakým věda zkoumá, zatímco přírodní ukazuje na předmět zkoumání té které vědy. A taky by mne docela zajímalo, jak může autor tak sebejistě tvrdit, že matematika zkoumá výtvar lidské mysli. Nemůže to být třeba tak, že matematici pouze objevují něco, co už existovalo dávno před lidskou myslí?

Ani v dalším odstavci to není lepší. Nad nářkem ubohého studenta, který „nemá na matematiku buňky“, mne napadá, patří-li vůbec tento studentík na naše gymnasium. Asi by nebylo od věci zamyslet se nad příslovím „Učený z nebe nespadl“. Pokud bychom měli brát takové argumenty vážně, asi by se brzy přihlásili studenti, kteří „nemají buňky na češtinu“ a nemuseli bychom se učit vůbec nic. Článek pokračuje zmínkou o jakémsi

nahodnocení matematiky. Copak by studenti, kteří nemají „buňky na matematiku“, zvládli matematiku za skromnějších hodinových dotací?

Pomineme-li křečovitost „malého příkladu – novinové zprávy“, je z následujícího textu jasné, že autor pravděpodobně nepochopil, o co v matematice jde. Matematika není o kupeckých počtech, dokonce si troufám tvrdit, že to je ten nejmenší přínos. Hlavním přínosem matematiky je, že (stejně jako čeština) učí jistému (racionálnímu) způsobu myšlení, pohledu na svět. Učí nás z jednotlivých situací odvozovat obecnější principy. Konkrétní informace jsou nám často z dlouhodobějšího hlediska na nic. Důležitá je naše schopnost tyto informace přesně zpracovávat a vyvozovat z nich obecnější závěry. A matematika není o konkrétních příkladech, ale učí nás aplikovat postupy řešení i na příklady, se kterými jsme se dosud nesetkali. (Jen tak mimochodem, na otázky, které si autor pokládá v textu, neodpoví ani jiné předměty, které se normálně učí. Na otázku „Proč jsem na světě?“ odpoví dá víra či filosofie, která mimochodem předpokládá přesné myšlení, na otázku „Proč se mi to tak líbí?“ odpovídá psychologie, která se jako volitelný předmět vůbec neotevřela.) Nehledě na to je tato argumentace zcestná. Stejně by se dalo argumentovat „na co je chemie či zeměpis“. (Kde využijeme protonové číslo gadolina nebo počet obyvatel USA?)

Nad poznámkou o přesunutí „stop matematických postupů do jiných předmětů“ se jistě zhržili učitelé, kterých by se to týkalo. Víte, jak by to např. při fyzice

zdržovalo, kdyby student neuměl upravit výraz? Nebo v chemii, kdyby měl profesor vykládat logaritmy?

Zda autor myslí při užívání pojmu logika matematickou logiku, či něco jiného, také není jasné. Pokud ano, možná by stálo za to zjistit si, co to ta matematická logika je. Asi by to autora překvapilo.

Autor však patrně vyčerpal tímto odstavcem všechnu svou fantasii a dále se už zmohl pouze na ubohé nadávky (matematiku nazývá úchylností, neužitečným předmětem, nudným...) a já se tedy snad pozastavím nad otázkou, kterou si kladl v titulku.

Dle mého názoru existuje několik odlišných pohledů na svět. Jeden je pohled rozumový (racionální), k němu v protikladu stojí pohledy „citové“ či „intuitivní“ nebo „umělecké“. Nejde jednoznačně říci, který pohled je lepší či správnější. Každý se hodí jindy a je vhodnější k pochopení jiných jevů. Sám o sobě však je nic. Nadměrné upřednostňování rozumu je pošetilé a nepokorné. Jakoby si člověk nemohl přiznat, že něco rozumem nepochopí. Takovýto pohled na svět by asi obtížně podával přijatelné vysvětlení lásky či odpovídal na filosofické otázky (Proč jsem se tady narodil? Existuje Bůh?). Naopak bych zase chtěl vidět člověka opačného extrému vysvětlit například princip rakoviny. Krása světa spočívá v tom, jak se tyto stránky skutečnosti (či osobnosti) doplňují a vyvažují.

Jonathan Verner

P. S.

Moc hezky jsem to napsal a skoro nemám, co bych chtěl opravit. Přiznávám však po čase, kdy se mi vše trochu rozleželo, že to, co jsem napsal, je dost idealizované.

Byl jsem v poslední době u státnic na několika vysokých školách a skutečnost je jiná. Na elektrotechnické fakultě je většina studentů, kteří pouze tuší (většinou správně), jak se ten který obvod bude chovat, a pouze málokterí dokážou správně aplikovat matematiku. Podle jejich diplomových prací se však zdá, že mnozí „nematematikové“ budou dobří inženýři. I na matfyzu či na jaderné jsem se setkal u některých budoucích učitelů fyziky s chatrnou znalostí matematiky a netroufám si tvrdit, že to budou špatní fyzikáři. U studentů IZV, kteří s matematikou rádi koketují,

je to spíše „šlehačka na dortu“ nežli skutečný nástroj poznání. A běžný absolvent VŠCHT, jak se mi zdá, matematikou hluboce opovrhne.

Důkladné propojení matematiky s reálným světem, či dokonce její využívání při objevování nového je asi výsadou jen malé hrstky „vyvolenců bohů“ a ti by se pravděpodobně dokázali správně rozhodnout pro nepovinnou matematiku už i na střední škole.

Příklad s A. Nobelem Vám sice moc nevyšel, je tu ale jiný: M. Faraday, jeden z největších fyziků minulého století, kdy už dávno matematika hrála ve fyzice rozhodující roli, jí moc nerozuměl a skoro ji nepoužíval.

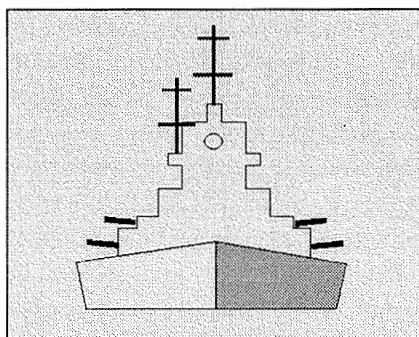
Takže vlastně nevím. Co si teď myslíte Vy?

E. H.

I'd like to dedicate this month's English page to answering some of the questions students often ask me.

- Q: Why do you always wear black?
 A: Black? I thought it was orange.
 I must be colour-blind.
 Q: You are from Liverpool. You must have met The Beatles.
 A: Of course I have. I was only a baby when they began their musical career but many of their early songs are dedicated to me: 'Baby Wont You Dance With Me', 'Come On Baby Now', 'Baby, Baby, Baby I Wanna Babysit You (Yeah!)'
 Q: Why can't you speak Czech?
 Are you stupid?

- A: Máš rád nemocniční jídlo?
 Q: You have a Czech girlfriend, will you get married?



- A: When she gets out of jail.
 Q: And do you want children?
 A: A half-Czech half-British child would present some problems.
 I wouldn't know whether to feed it gulaš or fish & chips.
 Q: Have you ever smoked marijuana?

- A: No, but I've smoked salmon.
 It doesn't have quite the same effect but its more nutritious.
 Q: Which is your favourite class?
 A: The working-class?
 Q: Are you a socialist?
 A: I believe strongly, that wealth should be divided equally between each of my pockets.
 Q: I've got hairs on my lip, my face is full of pimples, and my voice sounds strange. What's happening to me?
 A: You're turning into a boy.
 Q: Which is better - Czech beer or English beer?
 A: Don't ask stupid questions.

John McKeown

Tento měsíc bych se v English page chtěl věnovat odpovídání na dotazy, kterými mě studenti často zahrnují.

- Q: Proč nenosíš jinou barvu než černou?
 A: Černou? Myslel jsem, že je to oranžová.
 Zřejmě barvoslepost.
 Q: Jsi z Liverpoolu, takže ses musel potkat s The Beatles.
 A: Jistěže. V době, kdy začínali svou hudební dráhu, jsem byl ještě malé baby, ale velká část z jejich prvních písní je vlastně věnovaná mně: „Baby Wont You Dance With Me“, „Come On Baby Now“ a „Baby Baby Baby I Wanna Babysit You (Yeah!)“
 Q: Proč nemluvíš česky? Jsi debilní?
 A: Máš rád nemocniční jídlo?
 Q: Máš českou přítelkyni, budete se brát?
 A: Až bude venku z basy.
 Q: A chceš mít děti?
 A: S napůl českými a napůl britskými dětmi by byly problémy - nevěděl bych, jestli jim mám dát gulaš nebo fish & chips.
 Q: Už jsi někdy kouřil marihuanu?
 A: Ne, ale kouřil jsem lososa. Výsledek je trochu jiný, ale je to výživnější.
 Q: Jaká je tvoje nejoblíbenější třída?
 A: Pracující třída.
 Q: Jsi socialista?
 A: Pevně doufám, že se veškerý majetek rozdělí rovným dílem do všech mých kapes.
 Q: Na horním rtu mám takové raz dva tři, obličej plný pupínků a hlas mi zní prapodivně. Co se to se mnou děje?
 A: Vracíš se do dětství.
 Q: Je lepší české nebo anglické pivo?
 A: Neptej se na takový blbosti.

-anonym-

Dostal se mi do ruky další Johnův PORGazeňácký příspěvek. Že prý ho mám přeložit. Vzhledem k tomu, že se nejedná o komplikovaný stylistický útvar, kde by mohl vyniknout překladatelův talent (či blbost), a jsou to vesměs jednoduché věty, rozhodl jsem se text nepřekládat, ale pouze vytvořit krátký slovníček méně známých výrazů. Ať si každý sám vychutná krásu Johnovy angličtiny a jeho anglického humoru.

- I - já
 dedicate - zasvětit
 thought - minulý čas od slovesa myslet
 colour-blind - barvoslepy
 baby - dítě, též miláček
 YEAH! - JÉÉ!
 stupid - člověk přírodou obdařený menší mírou postřehu, logického myšlení, dedukce a bystrého úsudku, blbý
 jídlo - food
 girlfriend - přítelkyně
 jail - vězení
 half-Czech half-British - napůl Britík, napůl Čech
 whether - zda
 feed - krmit
 smoke - kouřit
 salmon - losos
 smoked salmon - uzený losos
 nutritious - výživné
 The working-class - pojem na PORGu zcela neznámý; po konzultaci se slovníkem jsem zjistil, že to znamená pracující třída. Brr...
 wealth - pojem na PORGu zcela neznámý; po konzultaci se slovníkem jsem zjistil, že to znamená bohatství
 equally - rovnoměrně
 pimples - hej, mén, všichni víme, vo co de, né?

Honza Kalivoda

Hloupý Honza Marlň Martin Pehal

Tvé oči jsou jako dvě hluboké studánky,
neznámé vprostřed lesů,
když k nim své konve nesu.
Však doufám, že je někdy najdu.

Tvá pusa je hezká.
Vzpomínáš, jak nám ta pusa pleskla?

Tvůj úsměv odkrývá řadu krásných bílých slípek,
prvotřídní chov jenž obývá tvůj sklípek.

Na ty já si vzpomenu
každý den při sběru vajec.

Tváře Tvé hladit bych chtěl
a poplácávat ty velké bílé plochy.
Nevadí že je nemáš obě.

Duše Tvá čistá jest,
že halušky bych z ní mohl jest.
Čistá a slunečními paprsky osvětlená.
Nevadí že neumíš psát.

Ale přes to všechno
v Tvých očích džbery své bych plnit chtěl
a vejce Tvých slípek sbírat
pouze jednou.
Vajec by však bylo na tisíce.

Žel kdo zří záda Tvá
už pomoci mu více není.
Z pekla vášnivé touhy vykoupí Tě jedině -
záda. Tvá...

Ale mohu je někdy mýt?

Och! Ty hloupý Honzíku
myslíš si, že v malíku
poezii máš?

Sbal se, prchni domů, zmetku
než vytvoříš pár dalších zmetků.

*Jakákoli podobnost s básní Lukáše Honzákova
z PORGazeenu č. 22 na straně 16 je čistě náhodná.*

Skrytá genialita v našich řadách

Je naprosto běžným jevem, že genialita bývá okolím přijímána jako úchylka. Celá řada jedinců byla ve své době nepochopena a teprve po čase společnost dostatečně uzrála na to, aby přijala jejich myšlenky. Mácha, Neruda, Baudelaire... Mohl bych pokračovat celé hodiny. Něco podobného se stalo na našem prestižním (někdy žertem říkáme rodinném) gymnasiu.

V minulém PORGazeenu bylo otištěno geniální dílo Lukáše Honzákova, báseň Marianně. Já sám jsem byl po jejím přečtení naprosto unesen, téměř hodinu jsem vzlykal v koutě a pálil svoje básně, které nesahají této magnifikantní poéme ani po kotníky. Když jsem se dosyta vyplakal, běžel jsem za spolužáky, abych se s nimi podělil o své zážitky...

Ukázalo se, že genialita byla často přijímána jako úchylka. Jedinec byl nepochopen. Společnost nedozrála.

Rozhodl jsem se proto otevřít oči zaslepeným a vyvést je z jejich bludu, ukázat jim jas světla Honzákova. Provést je hloubkou tropů a metafor, předestřít jim ono brilantní dílo v celém jeho majestátu. A bude to úkol věru nelehký.

První, co čtenáře udeří do očí, je název básně. Prostá dedikace ohromí svou upřímností, je vidět, že básník se nestydí za své názory a hrdě je manifestuje s důraznou upřímností, která přímo bere dech. Po strhujícím úvodu básně pokračuje s neztenčenou intenzitou. Hned první metafora ohromí svou přímočarostí a účelností.) Ovšem ani ostatní metafory nezůstávají pozadu a svými příměry, vybroušenými až k dokonalosti, šponují čtenářovy smysly až na hranice možností a ještě dál - k naprostému vyvrcholení...

Podívejme se nyní na formální stránku věci - výstavbu textu. Báseň má lehce epistolární charakter a je složena z pěti-čtyřverší, čtyřverší a trojverší, která se střídají podle pečlivě vypracovaného systému (4, 3, 3, 3, 4, 5, 4, 1). Možná už vám to dochází... Mírně nepravidelné metrum ozdobené volným veršem je rasantním kontrapunktem k symbolice základní metafory zobrazující lidství básníkovy citlivé duše.

A co teprve ty tropy!

Celá báseň je prosycena vřelou lidskou láskou, je oslavou adorované bytosti, kterou je básník zjevně uchvácen, jeho ryze lidské city tryskají z každého jediného verše, derou se na povrch jako svěží pramen vyvěrající z hlubin artézské studny a svou mladistvou nespoutaností strhávají čtenáře do neprobádaných hloubek básníkovy mysli, kde nalezneme mimo jiné i poněkud kontroverzní vychválení vnitřních orgánů milované bytosti (první dvojverší páté strofy), které je skutečně novátorským počinem v oblasti milostné lyriky.

Honzák je důstojným nástupcem Francesca Petrarce (mohli bychom dokonce říct, že ho po mnoha stránkách předčil), jeho báseň je totiž po obsahové stránce sonetem. Obsahuje všechny sonetotvorné prvky: thesi, antithesi a synthesi, tyto jsou ovšem rozvrženy originálním a geniálním způsobem, a právě to je pro veškerou Honzákovu tvorbu typické.

Skutečným mistrovským dílem je pointa básně, ke které se básník již od začátku vzpíná, aby ji nakonec ve strhujícím crescendu vypálil přímo do překvapeného čtenáře, srazil ho na kolena a jako neodbytný Jehovista obrátil jeho myšlenky směrem k nemilosrdné komplikovanosti mezilidských vztahů. Báseň je jako uzavřený kruh: je plná otázek, na které nelze nalézt odpovědi, a s důrazností Honzákovi vlastní rozplétá odvěkou otázkou lidského utrpení: Mohu ji někdy mít?

<http://drive.to/lacerta>

Opustíme nyní formální a strukturální stránku básně a podívejme se na ní z ryze sémantického hlediska.

Tvé oči jsou hluboké moře,

Velmi zajímavé přirovnání, básník se nám pravděpodobně snaží naznačit, že Marianniny oči jsou modré, hluboké, slané a plné hravých rybek. Pravděpodobně také zabírají 71 % zemského povrchu a s přílivem se pravidelně vypouli.

chvíli klidné, jindy rozbouřené,

To bude pravděpodobně narážka na již zmiňovaný příliv a odliv. Že je to ale legrační představa...

stále však plné naděje.

Naděje, že spatřím obzor.

Ano, Marianniny oči neustále doufají, že Lukáše konečně někdy napadne otevřít oči vlastní a rozhlédnout se kolem sebe (obzor = část zemského povrchu, kterou obhlédneme zrakem). Tady se nám nabízí nezměrný prostor pro různé interpretace, například: Lukáš je slepý a Mariannina soucitná dušička se denně modlí za jeho prozření. Nebo: Lukáš je silně sklerotický a často po ránu zapomíná otevřít oči, Marianniny oči ale doufají, že neustálou péčí a vzájemnou láskou se jim podaří tyto nesnáze překonat. A tak dále, a tak podobně.

Tvé rty smyslné a něžné jsou,

První a jediná smysluplná věta celé básně.

*kdybych však líbat je směl,
na popel žárem bych vzplál.*

Tak tohle, to je opravdu pěkné slovní spojení: vzplanout na popel. Vznítit se na popel. Ehm. Přiznejme si to, vzplanout znamená zahořet plamenem, popel je zbytek paliva po shoření. Jistě, můžete shořet na popel, ale vzplanout na popel je stejný nesmysl jako shořet na plamen.

Tvůj úsměv je jako východ slunka

Těžko říci, co se básník snaží naznačit srovnáním úsměvu s východem slunka. Možná má pocit, že Mariannin úsměv je žlutý (že by stopy rasové nesnášenlivosti?) a velmi pomalý (že by narážka na něčí inteligenci?), možná se nám snaží vsugerovat, že Marianna se každé ráno usměje, vesele se tlemí celý den a k večeru se zakaboní, možná že básník prostě neví, co mluví.

*jasný, rozzářený a nesoucí víru,
víru, že zítra uzřím jej znovu.*

Ano, slunce běžně nosí víru. Celé kýble víry, které lije shůry na lidi. A když jsou lidé celí mokří, zase je usuší. Tomu se říká koloběh života. Ještě že nejsem jediný, kdo tu mluví z cesty.

*Tváře Tvé hladit bych chtěl,
jen tak, ledabyle se dotýkat
a smět Ti říci, jak krásná jsi.*

Chlapec je koneckonců v pubertě, je plný sexuální energie, má tudíž právo na trochu sexuálně-otlapkavacích fantasií. Jdi do toho, Lukáši!

*Duše Tvá jak Tvé tělo jest
nejen na povrchu, i uvnitř krásná.*

Skutečně by mne zajímalo, odkud bere Lukáš neochvějnou jistotu, že duše má povrch a vnitřek, stejně jako odkud má důvěrné informace o pohlednosti Marianniných vnitřních orgánů. Že by byl ve spojení s CIA? Nebo s mimozemšťany? Nebo že by byl sám mimozemšťan? Nebo gorila?

*Krásná a čistá jak lesní studánka,
na niž dopadají paprsky vycházejícího
slunce.*

Je vidět, že básník je teoretik a nejspíš nikdy v životě neviděl lesní studánku „in natura“. Pokud si celý verš přeložíme vyjde nám asi toto: „Krásná a čistá jak jáma plná kalné vody (o olejových skvrnách nemluvě), na niž se usmíváš.“

*Ale přes to všechno
v Tvých očích utopit bych se chtěl,
a žárem Tvých rtů vzplanout
jen na chvíli.*

Chvíli, která by trvala věčnost.

„I přes to, že jsi krásná (na povrchu i uvnitř), bych tě chtěl líbat (nebo se dívat). Chvíli.“ Básník je pravděpodobně perwersní masochista, který dává přednost ošklivým, blbým, zkaženým a kdovíjektivubecdvčatům. Rozhodl se ale udělat výjimku a políbit někoho krásného a milého. Ovšem jenom na chvíli, déle by to nevydržel.

*Žel, kdo propadne lásce Tvé,
už pomoci mu více není.*

To jenom potvrzuje předchozí domněnku: básník tu tvrdí, že do koho se Marianna zamiluje, tomu není pomoci. Slovo „žel“ na začátku verše ukazuje, že Lukáš není spokojen s láskou krásného a milého děvčete, které výše tak hezky popsal, a dává bůhvíproč přednost jiné, alternativní lásce.

*Z pekla lásky vykoupí Tě jediné –
– láska. Tvá...*

Tohle je skutečně zašmodrchané, kam se hrabe Březina. Z utrpení z toho, že miluješ, tě může vykoupit pouze tvá láska. Brrr. Možná kdybychom nahradili zájmeno „Tě“ zájmenem „mě“, dávala by věta jakýstakýs smysl, ale takhle... (Máš-li hůl, vezmu ti ji...)

Ale mohu ji někdy mít?

To může znamenat jen jedno: básník je nadržené prase a chce si zchladit vrták. Ale znáte to: kdo to umí, dělá to, kdo to neumí, kritizuje.

Mikuláš Bryan

Pozn.: Autor je studentem vysoce prestižního ústavu a touto interpretací sleduje své ryze sobecké cíle – dostat jeden PORGazeen zadarmo.

¹⁾ Pozoruhodné je, že motiv moře se v PORGazeenu objevuje ještě jednou, dokonce na stejné stránce, a to v básni Ondřeje Zátky, který se snížil k nechutnému a navýsost trapnému vykrádání Honzákovy genality.

KRÁL SOMRÁKŮ

Jsem mrtvej král
 Král somráků
 Zmítám se v křeči
 posledního soudu
 jako ta malá olověná kulička
 v chemikově pokusu
 Síla mi došla
 srdce dotepalo
 Bojím se zimy
 bojím se hudby
 Až opravdu umřu
 nezůstane po mně
 NIC
 než tenhle orvanej kabát
 nedokouřená krabička cigaret
 a zástup poddanejch -
 žebráků o milost
 Paní hlásí
 „Ukončete výstup a nástup“
 Rozrazím ty dveře
 a jen tak nalehko
 vyběhnu ven
 do tmy a do deště.

TO RÁNO

To ráno tak temné
 dnes pro mne všichni skřivani umkli
 Jen vrak zbývá ze mne
 Mám pocit jak hlavu by mi usekli
 - ten jediný den, kdy ona po mém
 boku není,
 mi stačil zhasnout slunce za svítání

BÁZNĚ**Silvestr Špaček****D (NEZVALOVSKÁ
 VARIACE)**

Poslední kolo
 už vyjíždí z obrazu
 cirkus se spakoval
 odjíždí pryč
 Už ho jen půlka
 vyčnívá za rohem
 zůstal nám tady jen
 červeněj míč

**BALADA
 S DEŠTNÍKEM**

Byla bílá
 byla pěkná
 kvůli ní bych
 skočil z okna
 Byla byla byla
 na dešti tam stála
 kapek se nebála
 jenom tam tak stála
 Vytáhl jsem deštník
 klenbu rozepjal
 řijnový ten deštník
 blues nám zaklepal
 Odved jsem ji domů
 ruku políbil
 uronil jsem slzu
 já se nelíbil.

KONEC

Ne, nevím jak dál.
 V noci jsem nespál, ve dne se bál.
 V ostrým slunosvitu vidím jen tmu.
 Celej svět vnímám jak ve zlým snu.
 Kafe už mi nepomáhá, ruce se mi třesou.
 Na černejch koních mě čerti pryč nesou.
 Voči jak špendlíky, sotva že lezu.
 Na černý káře se do pekla vezu.
 Celej se klepu, hlava mě bolí.
 Jako bych dostal tři sta ran holí.
 Dusí mě kašel, trápí mě rýma.
 Zároveň vedro je a hrozná zima.
 Víčka už se mi únavou klíží.
 Však není to spánek - to smrt se blíží.
 O pomoc volám tam, kde nikdo není.
 Mezi lidma však stud mi rvát brání.
 Ne.
 Ne!
 NE!!!
 -THE END-



Lars von Trier – nový proud ve filmovém umění

Filmový režisér Lars von Trier stojí v čele současné dánské kinematografie a bezpochyby zaujímá podstatné místo i ve světové filmové tvorbě. Je jedním z mála současných režisérů, kteří se vydali na nové a dosud neobjevené cesty filmového umění, a přesto jejich dílo získalo světový ohlas. Jeho filmy však nejsou, a ani nemohou být, přijímány jednoznačně kladně.

Lars von Trier se narodil r. 1956. Začínal jako amatérský filmař. Během studia na Dánské filmové akademii natočil školou oceněné **Nokturno** (1980) a absolventský film **Obrazy a osvobození** (Images of a Relief, 1982). Svůj první celovečerní film natočil roku 1984. Film **Prvek zločinnosti** (Element of crime, cena za techniku v Cannes) byl zároveň první částí trilogie nazvané **Evropa**. Do této trilogie dále patří snímky **Epidemie** (Epidemic, 1984) a **Evropa** (Europa, 1991, cena za techniku v Cannes). Na zakázku Dánské státní televize začal r. 1994 natáčet čtyřdílný seriál **Království** (Ridget), jehož poslední díl byl dokončen r. oku 1997. Přestože je seriál natočen ruční kamerou a ignoruje základní pravidla pro osvětlení, byl prvním Trierovým dílem, které na sebe upozornilo i za hranicemi Dánského království. Tento úspěch Trierovi umožnil realizaci jeho zatím nejambicióznějšího projektu **Prolomit vlny** (Breaking the Waves, 1996). V roce 1995 Lars von Trier spolu s režisérem Thomasem Vinterbergem uveřejnil manifest **Dogma '95**, který udává deset pravidel pro filmovou tvorbu. Podle těchto velmi nekonformních pravidel byly již natočeny tři filmy: Trierovi **Idioti** (Idioterne, 1998), snímek **Slavnost** (Festern, 1998, Zvláštní cena v Cannes), který natočil Thomas Vinterberg, a **Mifunina poslední píseň** (Mifunas sidste sang, 1999, berlínský Stříbrný medvěd) režiséra Sörena Krag-Jakobsena.

Téměř všechny Trierovy filmy bylo možné shlédnout v rámci plzeňského filmového festivalu Finále '99. Promítání probíhalo o víkendu 17. a 18. dubna jako programový bonus na závěr soutěžní přehlídky nových českých filmů. Tyto dva dny byly jedinečné především tím, že filmy Larse von Triera nejsou v českých kinech dostupné. Jediný, který je opatřen českými titulky a čas od času se promítá v některém z klubových kin, je snímek **Prolomit vlny**. Tento film jsem viděla už dříve. Na festivalu jsem shlédla další tři tituly – **Prvek zločinu**, **Idioty** a část dokumentu **Na kolenou**, což je film o natáčení filmu **Idioti**. Dokumentuje, jakým způsobem pracoval režisér s herci. Snímek je provázen záznamem ze zvukového diáře, který si Lars von Trier vedl v průběhu práce.

Trierův první celovečerní film **Prvek zločinnosti** byl na filmovém festivalu v Cannes oceněn za techniku. Je to opravdu dílo řemeslně dokonalé. Každá situace je poctivě vypracovaná a záběr kamery přesně určený. Situace jsou správně vykonstruované a sestavené do konkrétních obrazů podle původní představy autora. Tak se často stává, že mnohé obrazy jsou člověku známé a vytvořené atmosféry často připomínají díla některých filmových klasiků. **Prvek zločinnosti** nápadně připomíná **Stalkera** od Andreje Tarkovského, ve filmu poletují vzduchem odpadky z Felliniho **Amarcordu** apod. V mnoha okamžicích obraz také připomíná školní cvičení – studie paprsků slunce, které pronikají oknem do tmavé místnosti, studie pádu kovového předmětu do vrstvy prachu na podlaze atd.

Zároveň je však z mnoha scén cítit fyzická syrovost, která přetrvává jako jeden ze základních prvků i v dalších Trierových filmech. Jediný herec není nalíčený. Napudrovaná není ani svůdná žena, která ve filmu hraje roli dráždivé krásky. Všichni herci do jednoho se lesknou potem.

Srovnáme-li **Prvek zločinnosti** zatím s posledním Trierovým filmem **Idioti**, je výrazně zřejmé, v čem se tyto dva filmy od sebe liší. V roce 1995 se Lars von Trier zavázal tzv. Slibem čistoty dodržovat pravidla pro filmovou tvorbu, která určuje manifest **Dogma '95**. Film **Idioti** je toho prvním výsledkem.

Základní výtah z určených pravidel zní takto: Rekvizity a scény se nesmějí vytvářet. Jestliže je pro příběh určitá rekvizita potřebná, musí se vybrat takové místo, kde se tato rekvizita nachází. Zvuk se nesmí nikdy vytvářet odděleně od obrazu a naopak. Film se nesmí natáčet tam, kde stojí kamera, natáčet se musí tam, kde se tvoří film. Film nesmí obsahovat povrchní akce – nesmí se objevovat vraždy, zbraně apod. Film se odehrává teď a tady. Žánrové filmy nejsou akceptovány. Jinými slovy: **Dogma '95** nechápe film jako iluzi. Používáním nové technologie může kdokoli kdykoli smýt poslední stopy pravdy ruku v ruce se smrtící senzací. Iluze jsou vše, za co se film může schovat.

Snímek **Idioti** nebyl natočen podle předem stanoveného scénáře. Režisér pouze postavil herce do situací, které určil. Daná scéna se opakovala a natáčela tak dlouho, dokud herci nereagovali na své postavení podle představy režiséra. Z improvizace tak vznikl přesně zrežirovaný scénář. Celý film je natočen ruční kamerou a po technické stránce působí jako záznam z rodinné oslavy narozenin. Zpočátku snímek připomíná spíše jakýsi experiment, při jehož natáčení se dala dohromady parta fajn lidí a užila se spousta legrace. Film se však dále vyvíjí a stupňuje, klade si stále složitější otázky a nenabízí žádná řešení. Opravdovost, jakou působí záznam ruční kamerou, bezprostředně účinkuje na diváka. Scény jsou syrové a důraz na fyzickou stránku člověka se

stupňuje až do perverzního ovzduší některých scén. Herecké výkony jsou úžasné především svou přirozeností. Tento film není vyumělkovaný, nepředstavuje žádnou z mnoha póz, ve kterých si umělci tolik libují proto, aby se patřičně zalíbili. Divák se nesetká s křečí ani s klišé. Snímek působí spíše jako autentický záznam příběhu několika lidí. Celkový dojem je mnohonásobně silnější než z jakékoli milionové produkce vyučených brnkačů na city.

Prolomit vlny je jeden z mála současných filmů, který je srovnatelný s díly filmových klasiků. Kvalita zde však netkví v dokonalém napodobení těchto autorů, ale v něčem docela novém a svém. Film je také natočen ruční kamerou, počátky scén jsou mnohdy rozostřené, do záběru se často přimotá zvukový mikrofon a ani se stříhem se nikdo dvakrát netrápil. Pro odreagování je ve filmu pět velmi odvážných kýčovitých pauz. V jedné z těchto přestávek doprovází tklivá píseň Leonarda Cohena obraz duhy nad vodopádkem vprostřed kvetoucích luk. Tyto nevkusné momentky tvoří spolu se silným příběhem úžasně vyváženou koláž. Technické nedostatky vyrovnávají nevídané herecké výkony. Postavy jsou dokonale vystavěny a neustále ukazují nové tváře. Lars von Trier dokázal vytvořit své postavy bez kladů a záporů. Každý člověk je chybný a smrtelný a jeho omyly mohou být i osudové. Do filmu však není začleněn ani prototyp zloducha, ani čítankový příklad dokonalé postavy, která trpí pro svou dobrotu. Je to dílo, které svou upřímností a opravdovostí dává jasně najevo, že nebylo natočeno z touhy udělat film s velkým F. Je to kontroverzní film, který může diváka pohoršit i rozčlít, v každém případě svým způsobem člověka vyvádí z míry – záleží na divákovi, zda v kladném, či záporném slova smyslu. Přestože jsou zde patrné postupy určené v manifestu Dogma '95, jejich dodržení není zdaleka tak striktní jako u Idiotů. Je to film velkého formátu, který je o mnoho stylovější a bezpochyby ambicióznější. Ve filmu Na kolenu Trier říká, že Idioti jsou méně vykalkulovaní než Prolomit vlny, vzápětí se ale zamýšlí a pochybuje o tom.

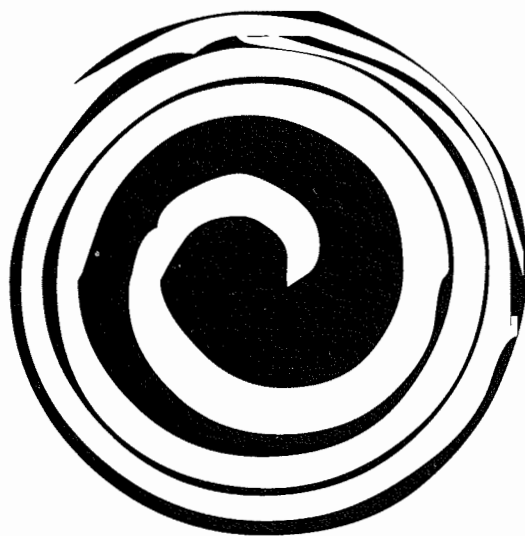
Nevím, za jakých okolností byl manifest Dogma '95 sepsán. I kdyby jej dva kamarádi od filmu napsali nad pivem s tím, že zkusí, co to udělá, rozhodně to neubírá na jeho významu. Manifest v jádru určuje způsob práce, na jehož principu pracuje většina moderních divadelních režisérů. Ve filmové tvorbě se tyto postupy dají nazvat záchrannou akcí od hollywoodských formiček, které vyklápejí jeden umělohmotný odlitek za druhým.

Martina Hrabová

Transgresivní povídky

Ondřej Hojda / Paní Straková

Paní Straková po uvařeném obědě, přemýšlejí, co s dovádějícími dětmi, byla osvícena spásnou myšlenkou: zoologická zahrada. Pohlédnuvši z okna, strnula – je minus 40 °C! Ohlédnuvši se však zjistila, že děti skákají ze stropu ke stěnám a zpět potřebují trochu zchladit. Navlékajíc se do tlustého kožichu z ohroženého zvířete svolávala všechny děti. I venku děti, pokřikující a řvouce, mlátily do zaparkovaných vozů a jedno do druhého. Nezdálo se, že by jim mráz nějak vadil. Paní Straková přidávajíc do kroku se ohlížela, zda ji děti ještě stačí. Zpozorovavši jejich nevybitost, rozhodla se pro cestu do zoo pěšky. Přešedše kolem pokladny, která byla v tomto krutém mraze opuštěna, vnikli do zahrady. Procházejíce kolem nehybných klecí zjistili, že všechna zvířata umrzla. Děti, projevující značnou míru obratnosti, přešly k medvědům a nemohly se dostat zpět. Paní Straková tedy odešla.



Klára Honzáková / Chlapec a kos

Je krásný den. Slunce nádherně svítí putujíc po obloze. Nastává ospalé nedělní ráno a lidé ještě spí, netušíce, že je nový den. Náhle je však klid narušen, neboť malý chlapec vchází do zahrady falešně si pískaje nějakou písničku. Znuděně se rozhlíží a tu vidí na plotě kosa. Kos radostně skáká vítá nový den. Chlapec se zarazí a po chvíli bere do ruky kámen pošilhávaje po kosovi. Ten, nevěda jaké nebezpečí mu hrozí, dál poskakuje po plotě. Tu chlapec vymrští ruku vrhaje sebraným kamenem po kosovi. Kos žalostně zapípá a padá k zemi vydechne naposled. Chlapec na něj chvíli zírá vychutnávaje pocit své převahy a svou sílu, pak se ale lhostejně otočí a lině se šouraje odchází ze zahrady. Slunce zašlo za mraky a začíná pršet. Déšť omývá mrtvého kosa, který hnije leže za plotem.

Lincoln '99

Krátká úvaha na téma třetí výpravy do Lincolnu. Zúčastnil jsem se cesty letos, zúčastnil jsem se loni - mohu srovnávat, hodnotit a snad i trochu soudit.



Již potřetí jeli studenti tercie a sexty začátkem jara do Lincolnu. Běžná týdenní výměna - jen obohacená o několik nezvyklých prvků. Do očí bijící výlučností této akce je například věk našich studentů, naprosto nepodobný stáří jejich zahraničních kolegů. „O čem se mám, proboha, s tou jedenáctiletou holčičkou bavit?“ položila před odjezdem naše téměř čtrnáctiletá studentka otázku tehdy spíše řečnickou. Až na místě ale poznala, jak trefná výtka to byla.

Anglické děti vyrůstají ve zcela odlišném zázemí než české, což má velmi výrazný vliv na dobu jejich dospívání. I nejstarší ročníky žijí pod tlakem morálního puritánství, které vzniklo v kdysi hrdé Anglii a které postupem času zdegenerovalo na prachobyčejnou nechuť k jakékoliv aktivitě, tvůrčí zejména. Není snad anglické rodiny, která by neměla televizi. Tahle „krabice zkázy“ stala se pro Angličany zřejmě jediným smyslem života, neboť u ní tráví daleko více času než u práce nebo zábavy. Až mě zamrazilo při zjištění, že v mnoha rodinách ani nemají jídelní stůl - oni ho nepotřebují, neboť si své talíře s jídlem s chutí pokládají na klín, sedíce přitom v pohodlném křesle před televizí.

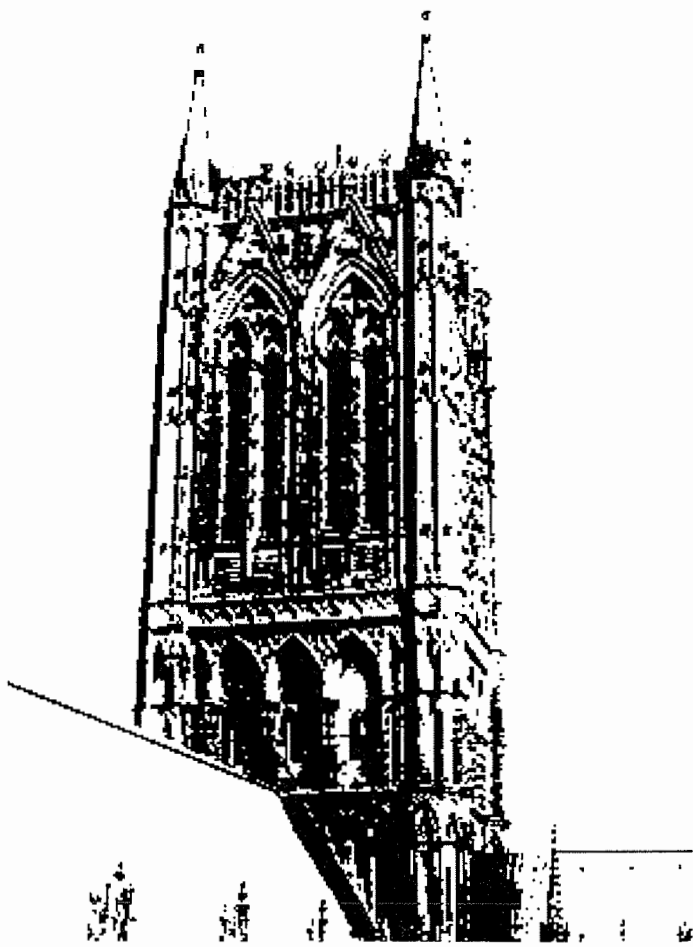
Když náhodou některý mladý „Angličánek“ pohlédne nabízeným pořadem, připojí si k televizi „PlayStation“ (jistá obdoba osobního počítače, která ale nemůže být nikdy použita jinak než na hry), přístroj v posledních letech stále oblíbenější. I přes všechnu svou skepsi

pevně doufám, že takováhle atmosféra v Čechách, a zejména na PORGu, nepanuje.

Rychlost duševního zrání závisí na prostředí, v němž náctiletí dospívají a které je v Praze, v metropoli, o mnoho příznivější než v Lincolnu, který je svou atmosférou podobný spíše vesnici. (Můj loňský dvanáctiletý protějšek se mi tehdy se slzou v oku přiznal, že tady v Praze je to poprvé, co se ocitnul mimo Lincoln.)

Studenti PORGu jsou v porovnání se svými vrstevníky často vyspělejší; v Anglii je tento rozdíl ještě umocněn výběrem partnerů bůhvíproč mladších; pak dochází k nepříjemným situacím, kdy se Angličané raději nadále baví se svými anglickými spolužáky, Češi zůstanou s Čechy a veškeré jazykově-vzdělávací snažení přijde vniveč. Tento zřetelný nedostatek celé akce lze ale vyčítat jedině anglické straně, neboť PORG vyslal zatím vždy žáky tercie a sexty a bylo na straně Angličanů, aby vybrali protějšky. Vzhledem k tomu, že na jejich škole studuje cirka desetkrát více žáků než na PORGu, dávají si s výběrem dvojic pohříchu malou práci. Snad se příští rok - již počtvrté - podaří výměnu opět zrealizovat, tentokrát ale bez obvyklého ignorantství. (Toto přání se nevztahuje jen na organizaci ze strany profesorů, ale i na zodpovědnost přístupu všech studentů k celé akci - přiznávám: mě nevyjímaje -, která byla letos dost mizivá.)

Jaroslav Mojžíš



REPORTÉŘI:

PETR POŠVIC, TOMÁŠ BÍLA, MIKIŠ,
KRIŠTOF HANZLÍK, EDUARD HULICIUS,
SILVESTR ŠPAČEK

Vybírali jsme ze škol nejlepšího jména.
Nakonec jsme vybrali gymnázium, na němž
studuje i jedna bývalá žákyně PORGu. Je
tamní výuka kvalitnější? Již tradiční rubrika –
reportáž z navštíveného gymnázia.

GYMNAZIUM Nad Alejí

Proč nad alejí straší (komu?)

Z. M. + M. V.

Za mlhou hustou tak, že by se dala krájet, stojí na první pohled docela obyčejná chaloupka. Ale už na ten druhý... Nejedná se o večerníčkovou imaginaci Studia Bratři v triku, ani o depresivní sen pacienta psychiatrické léčebny nebo o scénu ze štavnatého amerického hororu. Jde však o kombinaci všech zmíněných i dalších vás napadnuvších alternativ. Z tohoto dáblského míšmaše vystupují postavy, které tato instituce „zušlechtila a připravila pro život v civilizované společnosti“. Alespoň sami kultivátoři jsou o tom přesvědčeni. Faktem zůstává, že právem, protože se tento ústav stále drží na špičce školních hitparád. Otázkou je, zda by škola získala stejnou pozici, kdyby hlasovali studenti. Doufejme, že ano. A svědčí o tom i výpovědi těch, kteří již tímto ústavem prošli. Je však třeba rozlišit, zda se sladce nevzpomíná více na povedené školní akce, odpoledne strávená ve školní „nálevně“ zvané Kosmos či na světlé chvíle prožité se spolužáky, než na samotný proces vzdělávání. Avšak jisté je, že v této husté mlze je i spousta míst, kde člověk vidí přinejmenším pár kroků před sebe, a to je důležité.

Silvestr + Krištof

Info

Gymnázium Nad Alejí vzniklo ve školním roce 1984/85 jako čtyřleté gymnázium. Od roku 1993/94 bylo paralelně zavedeno i osmileté studium (nejstarší jsou tedy v kvintě). Mezi tím tam probíhal, jako na jediné škole v republice, program International Bacheloriat – dvouletý předmaturitní kurs vedený celý v angličtině se všemi předměty vyučo-

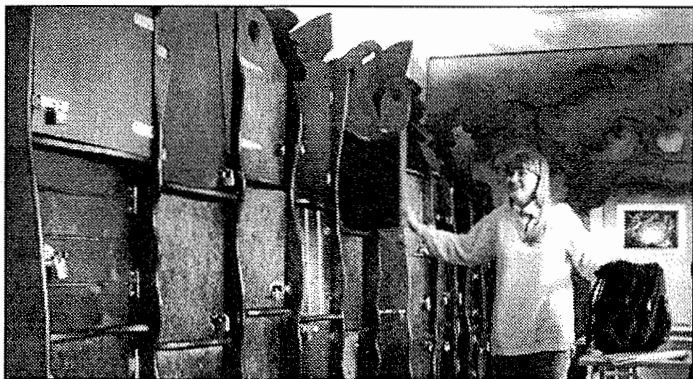
vanými roditelými mluvčími. Projekt končil mezinárodní maturitou, která je uznávána na všech zahraničních univerzitách. Tento program byl, podle paní ředitelky, pro státní školu značně finančně náročný. Byli by schopni ho provozovat jen s výjimkou ze zákona, aby mohli na státní škole vybírat školné. Na soukromých školách prý dostáváme i dotace a ještě k tomu to školné (což však není úplně pravda – nedostáváme totiž dotace na rekonstrukce a vybavení, které dosahují přibližně stejné výše jako dotace na žáky). Ministerstvu prý vadilo hypotetické vytváření elit a projekt tedy skončil.



Vcelku obvyklá školní budova.

Nyní má gymnázium Nad Alejí všeobecné zaměření. Celý učební plán je však stále zaměřen na výuku angličtiny. V tom smyslu, že v rámci normální výuky jsou studenti připravováni na složení cambridgeských jazykových zkoušek (FCE; také na PORGu je metou výuky angličtiny). Zkoušky si studenti platí, ale kurs jim škola poskytuje zdar-

ma. Kromě toho zde mají již několikátým rokem skupinu amerických lektorů získaných pomocí organizace ESI (educational service international). Ti vyučují jednak angličtinu, dále anglickou literaturu, historii, drama či realie anglicky mluvících zemí. Provozují anglickou debatní ligu a letos v Londýně byli prý docela úspěšní (jestli se nepletu, je řeč o mezinárodní soutěži v akademickém debatování, kde letos skončila ČR za Austrálií na druhém místě).



Je až s podivem, co všechno se ve skříňkách najde.

V letošním roce má škola 637 studentů ve 21 třídách, 50 profesorů a 20 dalších zaměstnanců (kuchařky, školníci, prodavačka ve školním bufetu...). Poměr pohlaví ve sboru je asi 2:1 ve prospěch žen. Dříve to prý bývalo vyrovnanější, ale muži odešli do jiných oborů vydělávat více peněz (to proklaté sobecké plémě). Škola má okolo třiceti učeben, velmi levný bufet s odbarvenou prodavačkou, automatický nápojový stroj (ne žádného terciána zavřeného ve skříni), tři tělocvičny, své hřiště a celá vypadá trochu jako továrna na vzdělání. Další z věcí, které nám nezbyvá než závidět, je množství denního světla v učebnách, které u nás tak trochu schází. Na škole jsou dvě poměrně dobře vybavené knihovny, anglická a česká. Česká však neobsahuje žádnou odbornou literaturu; tu má každý profesor ve svém kabinetu (proč?).

Jako vždy jsme se zeptali i na drogový problém na škole. Studenti jsou prý školeni a vychovávaní tak, aby šířili mezi ostatními obecné povědomí, že droga je škodlivá. Slouží k tomu i protidrogová nástěnka, na kterou nedávno nějaký nezbedný student vyvěsil návod na výrobu hašiše. Jak ale říká paní ředitelka, nenarazili ještě na nikoho, kdo by na škole drogy distribuoval, nebo dokonce užíval (do volte abych se zasmál: Ha Ha).

Mikiš + Silva **chemie – pí prof. Navrátillová –** **z převážné většiny chemičtí m...**

V učebně nás mile přivítala a stojící (sic!) třídě představila paní ředitelka společně s profesorkou chemie. Velice taktně připomenuly skutečnost, že jdeme pozdě (moje vina, sorry! – pozn. Mikiš). Učebna byla zároveň laboratoří. Prostorové podmínky (lavice blízko a chodbičky úzké) nebyly sice pro laboratorní práce optimální, na druhou stranu přece nebudou dělat laboratoř z tělocvičny, těch čtyřicet studentů se už nějak vejde.

Hodina začala rychlostem chemických vzorců. Profesorka říkala za sebou názvy komplexních sloučenin (co třeba hexakvanoželezitan antimoničný?) a některé primitivní názvy organických látek (kyselina maleinová, glycin, chloroform, ha?) a studenti okamžitě zapisovali vzorce. Nic jiného jim taky nezbyvalo, protože hned po nadiktování se sbíralo. Tak tady by se student PORGu nechtal! Naše přednosti jsou v „uchopení věci“, říkal jsem si jako útěchu. Po „rozcvičce“ se třída neformálně shlukla kolem paní učitelky, aby si zopakovala strukturu organických látek na modelech. Úrovně požadovaných a skutečných znalostí byli téměř vyrovnáni (aby ne, měsíc před m...), tj. vysoké, jen malinko jsem si oddechl. Diskuse byla živá a věcná, všichni se soustředili (aby ne...). Spolkl jsem připomínku k antiperiplanární konformaci butanu a mohli jsme se opět posadit do lavic. Další opakování se týkalo prvků. Byl jsem překvapen encyklopedickými znalostmi. Dokázali byste například (teď hned) říct, jak barví plamen jednotlivé prvky I.a skupiny? Měl jsem ale na jazyku připomínku, že vodík existuje i v kovové formě (v nitru velkých planet). Výklad se týkal léčiv a byl velmi podrobný – za zbytek hodiny se probraly jen anestetika. Paní profesorka všechny několikrát varovala před zneužíváním drog (trošku naivní na devatenáctileté). Výklad oživovala zajímavostmi, bylo co poslouchat. Jeden student „zaválel“ u tabule s obecným vzorcem barbituratů, který si předtím narozdíl od ostatních přečetl v papírech rozdaných paní ředitelkou. Profesorka nejdřív nešetřila chválou, když pak „podvod“ odhalila, učinila tak s patřičným nadhledem a humorem. Byli jsme svědky velmi přínosné hodiny.

P. S.: Reportér Mikiš v současné době bohužel není schopen vyslovit nebo napsat slovo m... Jeho pokusy končí buďto psychopatickým smíchem, nebo neovladatelnými záchvaty zuřivosti.



O hodinách působí chodby velmi osaměle.

Tomáš + Krištof **Angličtina – Kvarta A – Damara Klaassen**

Na hodině angličtiny se všechno točilo okolo rozhlasové soap opera. Pokud nevíte, co to je, jsou to ty zpravidla debilní seriály s nekonečným počtem dílů, kde se problémy všedního života řeší s nevšedním afektem. Nejdřív jsme si poslechli jeden díl (zrovna můj oblíbený: 93), a potom mě-

ly skupinky tří lidí vymyslet a inscenovat díl následující. Zdálo se, že je to docela baví a že všichni pracují.

Na hodině mě překvapila velká slovní zásoba studentů: za hodinu se sice naučili jen čtyři, byť dost málo používaná, nová slova, zdá se ale, že se je skutečně naučí. Americká lektorka se ve svém projevu neomezovala na jednoduchý jazyk troglodytů; dá se přímo říct, že na své svěřence nebrala ohledy. Ti ale zřejmě všechno stíhali a neměli s komunikací potíže. Rovněž pozitivní bylo, že se neomezovala na komunikaci se studenty, ke které je většina nejtiv spíkrů odsouzena, ale snažila se vést výuku tak, jak by ji vedla jakákoli angličtinářka českého původu: konverzace, gramatika, slovní zásoba, zkratka plnohodnotná hodina angličtiny.

Po zhlédnutí této hodiny jsem si začal přát, aby se na naší škole přestalo nejtivů používat jako šafránu. Taký mě překvapilo zjištění, že na této - pravda, oproti PORGu několikrát větší - škole působí pět domorodých angličtinářů.

Křištof + Petr **Český jazyk - pí prof. Hrdličková** **tercle**

Po krátkém přemlouvání jsme byli nakonec vpuštěni. Vešli jsme do třídy plné malých dáblíků, nebo lépe divoké zvěře, které ovšem pí prof. Hrdličková, proměněná na pár minut v dračici (bohužel jí nic jiného nezbyvalo), zpacifikovala (až na občasné prohlížení Bravíčka pod lavicí, ale to stejně nemohla vidět). Velice jí pomohla hrozba diktátem, na kterou bychom asi i my v septimě zareagovali stejně - poslušným mlčením a dáváním pozor.

Probírali větnou stavbu a s úděsem jsem zjistil, že si o přislovných určeních a větách přípustkových pamatují jen velmi málo. Litoval jsem je, i když jim, jak se mi zdálo, tato látka dělala menší problémy než mě. Uspořádání hodiny mi připomnělo moje studium na základní škole. Hodina se řídila přesným systémem: na začátku oprava písemky či diktátu z minule, poté následuje diktát nový, navazuje výklad a hodina se dotahuje nějakým písemným cvičením, úplným koncem hodiny je zadání domácího úkolu.

Učení mladších dětí obsahuje dvě hlavní složky. První skrývá nutnost občas na děti zvednout hlas („Tady už končí všechna legrace. Jestli tě ještě jednou přistihnu, jak si čteš pod lavicí, tak ti tu knihu vezmu a dřív jak na konci školního roku ti ji nevrátím!“), snaha být jim vzorem, což od vyčujícího vyžaduje velkou dávku trpělivosti („Tak myslíte děti, myslíte.“) a shovívavosti („Tak to by asi také šlo. Co myslíš ty, Aničko?“). Druhou složkou je to, co hodina učite-

li dá. Ten má při odchodu většinou pocit celkového vysílení, ale přesto ho někde v hloubky duše těší právě prožitá přítomnost vedle tak imaginativních, bezprostředních a mile rošťáckých tvorů, jako jsou děti (alespoň v to doufám, protože na mne takhle děti působí).

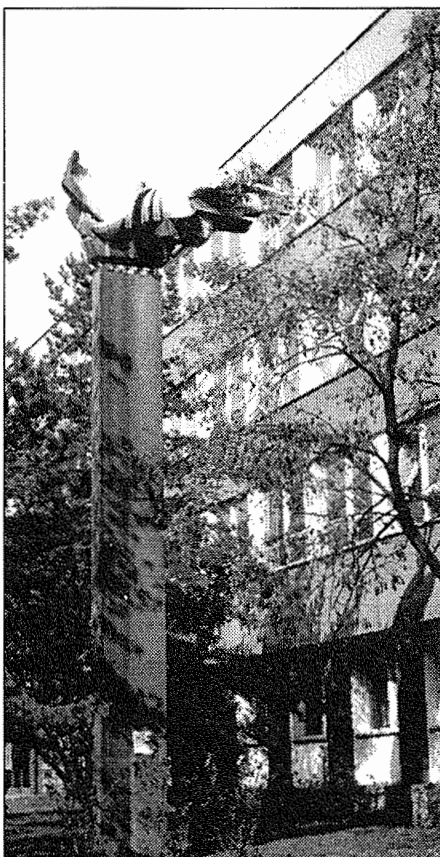
Tomáš + Eduard **Němčina - (třída 3.A)** **pí prof. Boháčková**

Začátek hodiny jsem nejspíš nepochopil. Paní profesorka pomalu odrecitovala a na tabuli napsala něco, co jsem nejprve považoval za nepřilíh zdařilou báseň. Později mě dorazilo zjištění, že se jedná dokonce o píseň: ano, k tomuto textu skutečně někdo doplnil pouťový hudební doprovod,

který dal obzvláště vyniknout geniálnímu refrénu „hollari, hollari, hollaro“ (pokud nerozumíte, vaši němčinou vládnoucí kolegové vám jistě rádi přeloží). Zalekl jsem se: že by se snad schylovalo ke skupinovému zpěvu, tedy k vysoce trapné recitaci podmalované hudbou z kazetáku? Naštěstí ne. Nedělo se vlastně vůbec nic. Poslechli jsme si toto dílko dvakrát, poslze vyčující několika poznámkami objasnila slova, o kterých si myslela, že jim studenti nerozumí, a jelo se dál. Text na nás ještě chvíli shlížel z tabule jako jakési hrozné memento, pak byl smazán.

Poté, co byla první polovina hodiny vyplněna výše popsanou kreativní - a nepochybně i přínosnou - prací, přistoupili jsme k práci s učebnicí. Vzhledem k tomu, že jsem tentokrát inspekce výuky cizích jazyků prováděl už počtvrté, mohl jsem už učinit několik poznatků ohledně toho, podle čeho hodiny hodnotit. Jeden z těchto poznatků jsem formuloval: „Řekni mi, z čeho se učíš, a já ti řeknu, na co ti to bude.“

U učebnice Německy s úsměvem je odpověď bohužel nepublikovatelná. Text, který se četl a překládal, byl gramaticky správně. Zde ale jeho předpoklady pro to, aby se stal textem učebním, končí. Dozvídáme se o tom, že studenti ekonomie mohou cestovat na prázdniny do zahraničí, jmenovitě do Vídně. Má to být článek z časopisu? Nebo snad text vykonstruovaný k předvedení nějakého gramatického jevu? Mně to připadalo jako splácánina. Každopádně jsme se jím prokousali a na závěr hodiny měli všichni napsat v několika větách o čem že to vlastně bylo. Docela dobrý způsob, jak si udržet pozornost všech - přinejmenším poté, co se jednou či dvakrát nechají nachytat, že vůbec nevnímali. Musím ale přiznat, že vyplodit deset vět o tomto tématu by pro mě byl docela problém - co se o tom proboha dá říct?



Estetický doplněk k paneláku...

Eduard + Tomáš

Němčina – pí prof. Svitáková – Kvarta A.

Do hodiny jsme vpadli o něco později – orientace v spleti chodeb nás stále nechávala na holičkách. Rychle jsme se tedy omluvili a usedli do jedné z lavic v zcela prázdné zadní řadě. Okolo tuctu žáků deutscher Sektion sedělo nad učebnicemi a pracovními listy, zatímco paní profesorka u tabule rychle přezkušovala jednu žákyni. Tato dokázala bryskně přeložit snad všechna slovíčka a my jsme zatím pokukovali po třídě, která není učebnou němčiny, ale kmenovou třídy 2. A; výbava typická – něco (studentské?) výtvarné tvorby na jedné stěně a zadní zdi, „okenní“ stěna a zátiší tabule, umyvadla a katedry vpředu. Stoly a židličky poněkud omšelé – velmi zajímavé nápisy v lavicích zadní řady maně připomínají naši výzdobu nábytku v učebně němčiny.

Mezitím začala samotná výuka. Práce s knihou, textem a poslech téhož. Příhody Anny, Rolanda, Gitti, Opy, Omy a Speckknödela vyplnily snad polovinu hodiny. My jsme zatím listovali učebnicemi zapůjčenými pí profesorkou a nudili se. Žáci bezduše odpovídali na občas položené otázky (jak jinak než k textu) a teprve na závěr hodiny se aktivita rozproudila. Překlad vět do pasíva a příprava nových slovíček alespoň trochu zapojila jinak pasivní žáky do práce – a v tom nejlepším hodina skončila. Tomáš trochu žehral na podmínky státního školství, které mu nedovolují učit. Tvrdí, že tuto hodinu by dokázal odučit sám.

Eduard

Dějepis – pí prof. Kunstová – 4. D. – maturitní ročník

Ach, dějepis – a já sám vyslancem... Nuže, paní ředitelka mi pí Kunstovou doporučuje, tedy bez obav vpřed. Jen několik minutek vyčkat příchodu pí prof. z ministerstva školství, kde jednala spolu s ostatními dějepisci sdruženými ve sdružení učitelů dějepisu s tím pánem, co se jmenuje stejně jako já, a hned do třídy. Více než 25 maturantů se na svou vyučující opravdu těšilo – čekaly je známky na pololetní vysvědčení a pak začátek druhé světové války (tu jsem zpozorněl – to jsou lidé, kteří budou maturovat za pár dní, teprve zde!?).

Zatímco paní profesorka stručně referovala o nejnovějším vývoji na frontě ministerstva, já jsem okukoval místnost. Krása – spousta map, časových úseček, televize, promítačka, židle a lavice různého stáří a především slečny určitého stáří. Hledme, Martinka Hušková z Marjánky; ještě neví, že dostane dvojku, ale i za ni bude vděčná.

Zpět od krásy k povinnosti – zhodnocení seminárních prací studentů. Jejich záběr a témata mne nadchly. Roosevelt, SSSR, Reich, hodnocení různých časových úseků a událostí atd. – prostě něco, co je potřeba znát, a věřím, že maturanti Aleje svou práci znají. Však za ní byli jaksepatří zhodnocení. Spousta jedniček a dvojek, méně trojek a více netřeba mluvit.

A v posledních dvaceti minutách – 1940 a tažení na sever a západ. Paní profesorka, prý autorka učebnic a jistě zdatná a oblíbená vyučující ALE. Odpusťte čtenáři, odpusťte paní Kunstová, odpusťte maturanti, odpusťte můj hřích. Nepsanou zásadou reportérů Pzeenu bylo tiše sedět v koutku a sledovat výklad bez zásahů do tématu, není-li tak třeba vyhovět žádosti vyučujícího, a já... Nevím, mám-li to připisovat své samotě, anebo jen touze hlásat historickou pravdu – ne, nemohl jsem mlčet. Ošival jsem se, když bylo Finsko označeno za autoritativní stát. Překousl jsem, že bylo označeno za spojence Německa. Nevydržel jsem ale, když kantorka popsala operaci Weserübung jako Dánskou snahu získat potraviny. Zatím z místa jsem upozornil na primární důležitost získání švédské železné rudy a ovládnutí norského pobřeží. Kromě toho jsem zmínil problematiku poměrně odbyté Finské války. Pí prof. mi poděkovala a já se stáhl – ale ne nadlouho. Když se vyučující jala popisovat Finské tažení a studentské otázky nezodpovídala přesně, opět jsem se utrl z řetězu a tentokrát jsem skončil u tabule, kde jsem stručně nastínil průběh oné Zimní války. Pak jsem zodpověděl několik dotazů a vrátil jsem se do svého kouta. Červený a zpocené styděl jsem se tam za svůj nezodpovědný a neoprávněný zásah, když se v poslední minutě vrátila pí profesorka k západní frontě. Popsala zcela bezelstně úder Wehrmachtu Fall Gelb jako opakování Schlieffenova plánu a jeho dotažení do vítězného konce. Když jeden vnímavější student položil otázku, zda spojencům, zejména tedy Francouzům, nepřišlo divné že by byl veden úder ze stejného směru jako v roce 1914, dostalo se mu od katedry jasné odpovědi, že ne. Ale to není pochybení. To není pravda. To je lež. Ono jim to divné přišlo. Oni se vrhli s elitní částí své armády a s britským expedičním sborem do Belgie vstříc očekávanému náporu a (poměrně geniální) úder pancéřových armád třetí říše, i.e. Mansteinův a Guderianův „Sichelschnitt“, je obklíčil a donutil kapitulovat či prchnout do Británie. Popření Sichelschnittu, které jsem se pokusil v poslední vteřině hodiny napravit, ve mně silně zviklalo mínění o pí prof. Kunstové. Snad je to jen tím, že jsem viděl pouze hodinu „válečnou“, a nikoli něco z oblasti, kterou pí Kunstová jistě zvládá lépe.

Petr + Krištof

Fyzika – prof. Hrubeš – 4. ročník

Mojí poslední zastávkou před odchodem pryč ze školy byla fyzika. Jednalo se o fyzikální seminář pro maturanty. Hodina se odehrávala ve fyzikální laboratoři. Přestože je „fyzikální laboratoř“ název honosný, který je s oblibou používán pedagogy na všech školách, v mých vzpomínkách se vždy zjevuje normální učebna, jen na lavicích jsou zabudované zásuvky. Ty bývají většinou rozbité od věčného zastrkávání sirek, štourání tužkami a kvedlání všemi možnými dlouhými, tenkými předměty. Nejinak tomu bylo i v tomto případě.

Privítání od pána ve středních letech bylo příjemné. Na sobě měl vždy (i mimo hodiny) dlouhý bílý plášť. Byl opálený, měl knírka a vypadal dobromyslně, ale maličko roztěkaně. Občas se nechával unášet podrobnostmi. V porovnání s panem profesorem Kubíčkem to byl vyučující striktně se držící velice obecné osnovy. Ach, to nezkušené mládí!

Pan prof. Hrubeš nám ukázal předmaturitní test, který jeho studenti psali minulý týden. Za několik okamžiků bylo totam všechno mé sebevědomí i pocitovaná kolegiálnita vůči mladým fyzikům, jež pramenila z toho, že i já navštěvuji předmaturitní tříletý kurs fyziky u nás ve škole. Málokterý příklad jsem dokázal vyřešit.

Dále následoval výklad o hmotnostním defektu a vazebné energii. Mluvený projev profesorův byl doprovázen vehementní gestikulací rukou.

Jeho dlaně a prsty se pohybovaly, jako když je člověk zastříci až po zápěstí do rukávů a pak s nimi pohybuje – síla gest se tím znásobí, protože není vidět, jak se vyvolaný pohyb přirozeně projeví na zbytku rukou.

Těsně před tím, než jsme museli odejít, přinesl profesor z kabinetu kufřík s logem firmy ČEZ. Škoda, že jsme neviděli, jak vypadá energeticko-vzdělávací program, mající uchláchnout a alespoň trochu ozářit potenciální ekologické aktivisty mezi mladšími tvárnějšími generacemi.

Eduard + Silvestr

Moderní dějiny – p. prof. Hanzlík s tím nejlepším výběrem z maturitních ročníků

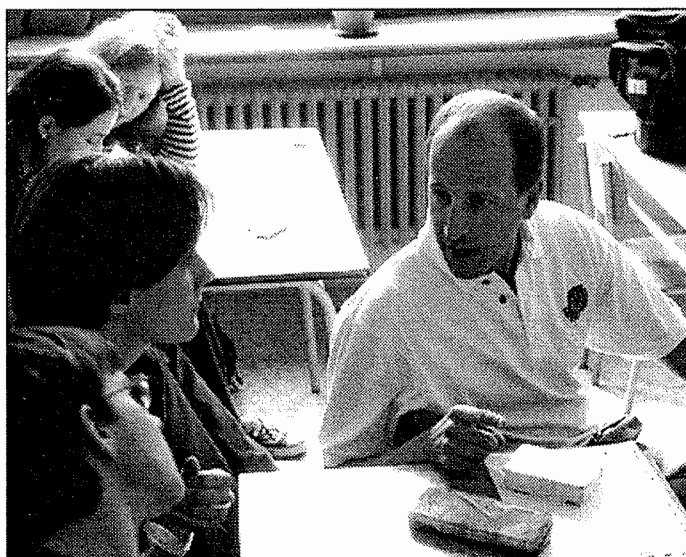
Bude tato hodina jiná než ostatní? Ó ano. Již první postřeh – poprvé jsou ve třídě hodiny – připravuje na nevšední zážitky. Složení studentstva – ti, co se opravdu zajímají o dějepis, slibuje milou atmosféru. A vskutku. Pan profesor přednášel jako na vysoké škole, studenti se neformálně chovali, ptali se a především neustále viseli na rtech pana profesora. Někomu může připadat období dvacátých a třicátých let v Československu jako nezáživné téma, ale pan profesor dokázal skvostně osvětlit to nejdůležitější, podat spoustu příkladů z ekonomie na ilustraci problematiky Velké Krize a především spolupracovat se studenty jako rovný s rovným. Oni (z 88 % ony) mu opláceli přístup pozorností a jejich námaha bude jistě bohatě záročena.

Tato hodina, která byla vlastně dvouhodinou, mi vysoce zdvihla mínění o humanitních oborech gymnázia Nad Alejí a vyvolala ve mně závist. Velkou zeleno-žlutou závist. Protože takového profesora, jako je pan Vratislav Hanzlík, můžeme studentům Aleje jen závidět. Zdá se totiž, že nabídky na přestup pan profesor odmítá.

Krištof + Eduard

Biologie – pí prof. Jánská – terclet

Můj první dojem z hodiny byl úlek nad množstvím studentů – 27 a další 3 chybí. Další věcí, která mě zarazila, bylo ticho, které je v naší (bohužel/bohudík) poloviční třídě takřka nedosažitelné. Nebylo však způsobené jakousi nadpří-



Konverzace je nezbytnou součástí výuky jazyků.

rozenou vychovaností nebo slušností studentů, ale autoritou na první pohled sympatické starší paní profesorky. Autoritou, která však nebyla vlastností vrozenou, ale tvrdě vydobytou.

Po úvodním rozdávání opravených testů následoval úvodní rozkaz: „Napište si dnešní hodinu! 35. – Referáty! Zapište si jméno a název referátu!“ Dále dostali slovo studenti. Jejich proslov přerušovaly vykřikované jednočlenné věty pí

profesorky: „Zastav! Pište! Zopakuj to!“, což udržovalo žáky neustále ve střehu a zároveň nedovolilo říct referujícímu dvě souvislé věty za sebou.

Skoro se slzami v očích jsem vzpomínal na naši biologickou „tyranku“ pí prof. Fořtíkovou, při jejíž hodinách nechávala na zodpovědnosti každého, co mu zůstane v hlavě nebo v sešitě, ale na písemku to stejně musel znát, při jejíž hodinách student netrpěl pod náparem osobních inzultací (co z tebe bude, ty...), ale jen pod tíhou učiva.

Krištof

Angličtina – p. prof. Farmer – 4. ročník

Studenti se připravovali na maturitu, a jak bylo vidět, velké problémy jim dělat nebude. Pod vedením p. prof. Farmera (čtenář ať si představí osobu – něco mezi Bradem Reuterem a tím „bouchačem“, který vyučoval za p. p. D. P.) si zkoušeli ve dvojicích své výstupy, které se skládaly poněkud neobvykle ze čtyř částí: 4–5 minut „introduction“, 4–5 minut povídání nad obrázky, 4–5 min. diskuse na téma a konečně třiminutová „roleplay“. Právě tato scénka mě překvapila, protože když si představím sebe, jak např. jako Oliver Cromwell přesvědčuji krále Charlese I. o svých ideálech, když vím, jak to s ním dopadne (jestli nevíte, doporučuji poslechnout si píseň Oliver Cromwell od Monty Pythonů), nevěděl bych, co říct.

Všeobecně je maturita z angličtiny na gymnáziu Nad Alejí náročnější na vědomosti o anglicky mluvících zemích, ať už se jedná o jejich historii, nebo o znalost pamětihodností ve Washingtonu D.C.



PRACOVNÍ ŘÁD PORGU ANEB SOUHLASILI BYSTE S TÍM?

Pokud jde student místo vyučování do hospody a přinese o tom hmotný důkaz (plechovka od piva), je automaticky omluven.

Vyučování začne, teprve až se dostaví všichni studenti.

Pokud je někdo ze třídy nemocný, tak se neučí, ale jde se k němu domů a přeje se mu brzké uzdravení.

Pokud si někdo začne při vyučování pobrukovat melodii nějaké známé písničky, všichni ostatní přeruší práci a zpívají s ním.

Obdobné pravidlo platí, když někdo začne být při vyučování ospalý – ostatní všeho nechají a zdřímnou si.

Pokud se někomu v noci zdál pěkný sen, tak o něm příští den vypráví ve škole místo vyučování.

Každý den dostávají studenti kapesné ve výši 50 Kč. Dále dostávají přídavky na dopravu ve výši 20 Kč a 30 Kč na svačinu.

Pokud si někdo o vyučování čte pod lavicí, vyučování se rovněž přeruší, aby profesurovy výklady čtenáře nerušily.

Jakub Jedlička

SALMOVSKÁ

3
BUDE

10. ČERVNA VEČER

Homeless mit uns ZWEI Michal Doležal

Velice mě potěšily ohlasy na mé pojednání o alternativní výživě, somru atd. Po několika týdnech je zřejmé, že osvěta přinesla své ovoce. Kdekdo, dokonce i leckterý vážný profesor, si nyní rád zavtipkuje na toto téma („Mikiši, kolikátej je tohle Dan?“ nebo „Hejplís, somr somr!“), jsou však i tací, jejichž somrácké aktivity směřují ke skutečnému rozvoji osobnosti. O některých z těch, kteří už patří mezi dobré somráky, bych se nyní rád zmínil.

SOMRÁCKÁ SÍŇ SLÁVY, DUBEN 1999:

Jaroslav Mojžíš – svým drzým somr-stylem dosahuje v poslední době úžasných výsledků. Bez zaváhání vysomruje kdeco a od kohokoli. Nátlakové techniky má v malíčku. Svůj somr však neoplácí. Je mizerným donorem a somr vlastní osoby není schopen unést. Za to mu samozřejmě patří přísná důtka. Vyzývám tedy somráky: na něj!

Miklós Csémy – PORGazeen se dostal i k bývalému studentu a změnil jeho život. Miklóse jsem náhodou potkal na tanečním plese a nestačil jsem se divit jeho uvolněnému a praktickému somru. Jen tak dál!

Magdaléna Fialová – elegantně využívá jednak své nadání (má to v rodině), jednak svou společenskou povahu. Narozdíl od bratrance Mojžíše není drzá (jenom malinko) ani lakomá (taky ne bezvýhradně).

Kryštof Turba alias Kozel – pro něj nebyl článek „Homeless mit uns!“ zlomem v životě, už delší dobu je v této oblasti klasikem.

Banda Karlštejn – hoši jezdící na válečné výpravy jsou zvyklí na pestrou přírodní výživu. Jsou sběhlí santusáci.

...s potěšením konstatuji, že kandidátů do síně slávy nadále přibývá.

DOPLŇKY K MINULÉMU DÍLU:

kachna – napsal jsem, že jediným způsobem získání kachny je nález (santus). Na připomínky spolužáků nyní připouštím, že kachna může sama přijít. Existují různé fámy o místech, na kterých na kachnu zaručeně narazíme. Zda to jsou ve skutečnosti peřeje Berounky, karlovarské nádraží, chodby PORGu, skály na Karlštejně nebo vrchol Jizery v noci 3. ledna (to snad jen jako blouznění před smrtí), na to musí každý somrák přijít sám.

ples, taneční, Lucerna – unikátní příležitost pro pestrý somr, vlastníme-li společenský oblek. Rodiče, kteří uchválení sledují své děti, jak si šlapou na nohy, místo toho, aby sledovali, co se děje na jejich talířích, poskytují dobrý bufet. Tajný tip: osamělé slečny, které pochopí váš somr jako záminku k navázání vztahu.

velikonoce – malé upřesnění se týká zběsilých lovců danových stupňů. Vakuově zabalená nebo dokonce zmražená vejce nelze prohlašovat za důkaz santusácké zběhlosti. Platí pouze pro vejce uchovávaná v konvenčních skladovacích podmínkách.

Ságy starého Severu II.
vybral Eduard Hulicius

Tentokrát bez okolků přistoupíme k největšímu dílu starogermánské literatury. Samozřejmě že kromě opájení pravidelnými a hutnými verši se budeme zaměřovat hlavně na výskyt porgovských vlastností v textu. Naším dnešním průvodcem bude česky vydaná EDDA (Bohatýrské písně) přeložená za staré severštiny Emilem Walterem, ilustrovaná Anotínem Strnadelem a vydaná roku 1942 Evropským literárním klubem v Praze. Doba v níž kniha vyšla přála všemu starogermánskému, nesmíme se však nechat zmýlit. E. Walter (1890–19XX) patřil s Karlem Vrátným ke špičce překladatelů ze (staro)skandinávských jazyků a byl horlivým pěstitelům skandinávsko-českých styků. Překlad Starší Eddy byl hotov již roku 1934, dalších osm let strávil autor psaním dodatků a závěrečné studie, která je přiložena.

Sám autor poukazuje na obecně chybný postup označování předloženého díla jako Edda. On razí označení Bohatýrské písně severské (BPS). Jméno Edda náleží pouze sebranému dílu Snorri Sturlssona, vydanému navíc v prozaické podobě. BPS jsou však písně objevené islandským učencem a biskupem Brynjólfe Sveinssonem ze Skálholtu, který věnoval pergamen s BPS dánskému králi Frederiku III. jako Eddu Saemunda Učeného, přičemž není důvodu nazývat toto dílo Eddou nebo jej jakkoli spojovat se Saemundem, dědem učitele Snorriho Sturlssona. Když už je jméno Edda přesto používáno, můžeme si něco bližšího říci o významu tohoto jména. Existují tři možnosti. Podle první souvisí název,

PORG v historických pramenech
aneb Historie a fabulace
pro příznivce PORGu

Různí, většinou neznámí autoři.

kteří Snorri dal svému dílu, se staroseverským substantivem „ódr“ – „báseň, básnické umění“. Druhá spojuje název s Islandským statkem Oddi, kde Snorri žil a byl vychován Jónem Loptssonem, vnukem Saemunda Učeného. Třetí teorie vychází ze Snorriho seznamu ženských jmen, kde Edda znamená „prabába“, kniha takto pojmenovaná pak obsahuje staré mýty a zkazky tvořící základ budoucích děl.

Ale nyní se již ponoříme do veršů Písní starého severu. První píseň je o Völundovi, další o Helgovi, synu Hjörvardovu, o Helgim Hundingobijci a tak dále a tak dále. Již v šesté písni, Gríporově věštbě, se setkáme se zvláště těmi slovy:

„Kdo zde sídlí v síních
těchto?
Jak toho krále rekové
zvou?“

Geitir pěl:
„Grípir sluje mužů vládce,
pevnou jenž zemí vládne
a reky.“

Sigurd pěl:
„Je moudrý král doma
v zemi?
Přijme mě porg
a sluchu mi skytne?
Neznalý žádá
moudré řeči:
rychle si přejí
vyhledat Grípa!“

Geitir pěl:
„Veselý král
Geita se optá,
kdo že si přejí
promluvit s Grípem.“

...
Grípir pěl:

„Lesklou saň
samoten skolíš,
co na pláni Gnitské
lakomá leží;
oběma bratrům
zhoубcem budeš,
Fáfnu i Reginu;
pravdu dí Grípir.“

Sigurd pěl:
„Přebogat budu,
vykonám-li
čin mezi porgy o němž
tu dříš!

Rozpomeň se
a dále mi pověz:
jaký bude další můj
života osud.“

(...)

Grípir pěl:
„Vypovím tedy
Sigurdu všechno,
když na mne hrdina
naléhá tolik:
Věz nyní zajisté,
že není líží:
jeden den je ti
k smrti určen!“

Sigurd pěl:
„Nechci zloby
mocného krále,
dobrou pargu (!)
u Grípa hledám;
rád bych zvěděl,
i když je zlá,
jaká Sigurda
sudba čeká?“

(...)

Třikrát se tedy objevuje podezřelé slovo. Třikrát má jiný význam. Poprvé se snad jedná o titul krále Grípira, podruhé možná o jeho radu (thing – v originále maskulinum), větší záhadou je však třetí slovo. „Parg“ je patrně femininum. A to je velmi zajímavé. Pokud by se nejednalo

o předávané jméno, znamenalo by to, že i ženské členky kmene porgů získaly pro své jméno věhlas. Jinak se stále jedná o významy spojené s významem slova „porg“, jak bylo ukázáno v posledním PORGazeenu. Porg jako významný člen válečnické družiny, nyní i označení užší skupiny bojovníků a rádčů okolo vládce. „Parg“ je pak vlastnost přenesená z vlastnosti signifikantní pro porgy. Jedná-li se o um válečnický, či spíše intelektuální přednost, kterou se porgové vyznačovali, snad napoví další píseň.

Velmi důležitá věc vyplývá z podrobného studia všech písní BPS. Všechny pochází z určité části severského světa, a to z oblasti Norska, Grónska, Islandu, Faerských, Orknejských a Šetlandských ostrovů a dalších menších lokalit. Dánští a Švédští autoři nepřichází v úvahu. Písně se dají zhruba rozdělit podle místa vzniku – většina z pevninského Norska, 4–5 grónských a 2 islandské.

Označení (jméno) „porg“ se objevuje pouze v písních Norských – na ostrovy se označení „porg“ nedostalo přes velmi vysokou mobilitu Vikingů. Znamená to snad, že porgové žili pouze ve fjordech Norska?

Nyní mi však dovoluňte se rozloučit posledními slokami písně o Gróttu.

Mlely panny,
sebraly síly,
mlády byly,
v obří zlobě

praštelý podpěry –
vtom mlýn se skácel,
skalní valoun
se rozletěl ve dvě.

A obří nevěsta
toto děla slovo:

„Mlely jsme, Fr’di,
už je domleto,

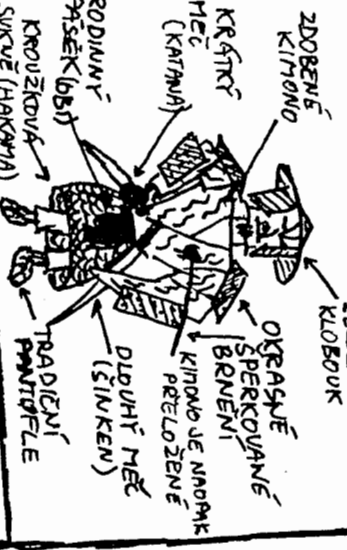
dost panny za mlýnem
dlouho stály.“

1.

MATURITNÍ MÍSTNOST. VSTUP POUZE VE SPOLEŤENSKÉM OBLEKU!

2. TRADICNÍ

SAMURAJSKÝ OĎEV PRO OBŘADNÍ PŘILEŽITOSTI: ŽELEZNY KLOBOUK



SAMURAJ

NA PORGU

I. OBNOVENÝ DÍL: ZÁHADY MATURITNÍCH ZKOUŠEK

3.



VYPADNĚTE, VY ŠAŠKU!

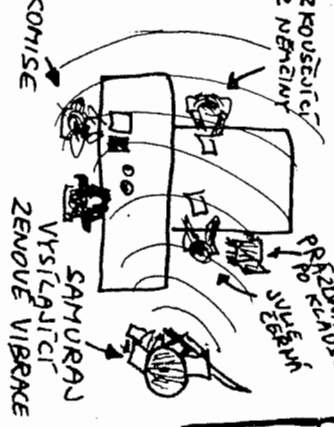
4.

STŘET KULTUR JE NEURVAVELNÝ!! (DHALAHTA)

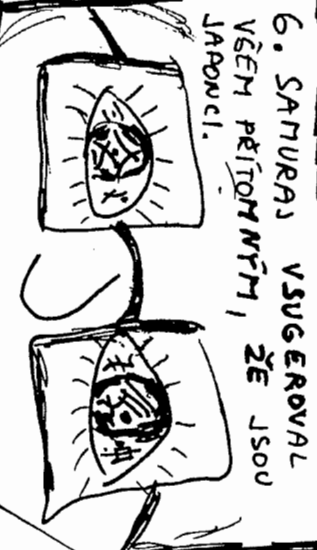


5.

MATURITNÍ MÍSTNOST (POHLED ZHORA) (SHORA) ŽIDLE PŘEDNÍ KLAUSOVÍ SÚBĚHÁ SAMURAJ VYSÍLAJÍCÍ ŽENOVĚ VIBRAKE KOMISE



6. SAMURAJ VSUGEROVAL VĚM PŘITOMNÝM, ŽE JSOU JAPONCI.



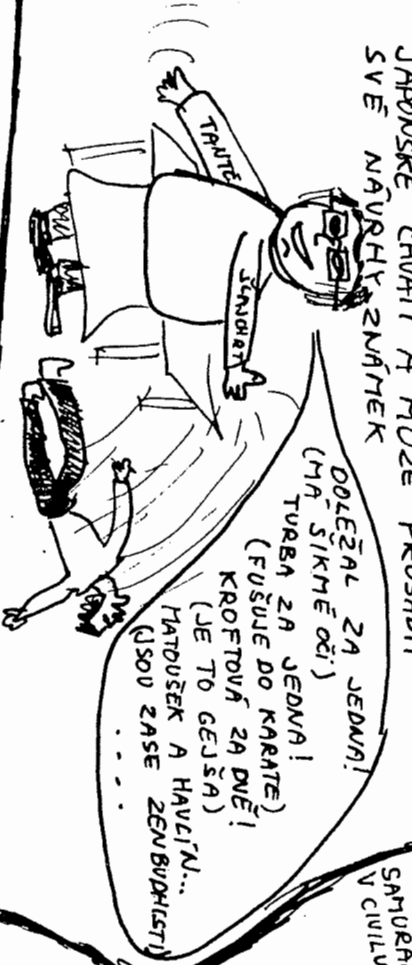
7. JEDINÁ JULIE BYLA K SAMURAJOVÍ ŽÁDÝ...
1+1=2
VWAS?
OHAIJÓ GOZAIMAS!
GOZAIMAS?
JULIE



8. PORADA O ZVÁNKÁCH:



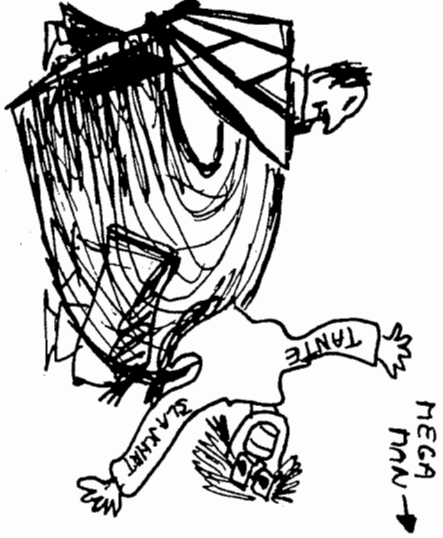
9. PROF. ŠLAUCHTOVÁ POCHTYLA JAPONSKĚ CHVATĚ A MŮŽE PROSADIT SVĚ NÁVRHY ZVÁNEK



10. JENOM TA JULIE...
JAPONŠTINU: DOSTAŤENÍ DOSTAŤENÍ (JE IŤĚ DOSTAŤENÍ NY)
PŘEDSED-KOVĚ KOMISE



11. NEZLOBTE.



COMIX BY © MIKIS TO BE CONTINUED

přáno Krčovou fixkou * KLAUS

R.I.P. * KLAUS PRO NEHĀPRAVĚ